

DE

DELAVSKA ENOTNOST

8. AVGUSTA 1970 — ŠT. 31 — L. XXVII

Povezovanje preko občinskih in republiških meja

STRAN 3

Neuresničljive ambicije

STRAN 4

Veliki uspehi majhne industrije

STRAN 5

Zbor delovnih ljudi ni le posvetovalni organ

STRAN 6

Nekateri vidijo le denar, ne pa namena

STRAN 7

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGES, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka



IZTEKLA SE JE NAŠA SERIJA SESTAVKOV O SPREMENBAH KREDITNO-MONETARNEGA IN BANČNEGA SISTEMA

Z grenkobo na pot...

Razprava v Zvezni skupščini in njenih odborih bo v prihodnjih mesecih pokazala, na kako trdnih tleh so zasidrani predlogi za spremembo kreditno-monetarne in bančnega sistema. Pravega uspeha pa najbrž ne bo, če bomo začeli s starimi navadami, ko zakone sprejemamo, da bi jih že po nekaj tednih spremenili ali celo preklicali.

V sestavkih, ki smo jih v zadnjih dveh mesecih objavljali v našem listu, smo spregovorili o vsebini predlaganih sprememb kreditno monetarnega in bančnega sistema. Javna razprava, ki bo sledila v naslednjih mesecih, predvsem pa razprava v Zvezni skupščini in njenih organih, bo nedvomno dopolnila teze za spremembo navedenih dveh sistemov, ki jih je pripravila posebna, v ta namen ustanovljena komisija. Če se to ne bi zgodilo, bi v bistvu obveljal sedanji, po splošnem mišljenju tog in neustrezen kreditno-monetarni in bančni sistem. Ze omenjena komisija namreč v bistvu predlaga le dopolnitve in lepotne popravke, ne pa korenitejše reforme zakonodaje s teh dveh področij.

Kakorkoli že bo, je seveda veliko vprašanje, kaj dejansko lahko spremenimo tudi na kreditno-monetarnem področju v sedanjih razmerah. Z ene strani smo namreč v obdobju, ko intenzivno pripravljamo srednjeročni plan, po drugi strani pa si še zdaleč nismo na jasnem, kako bi lahko na finančnem področju podprli izvedbo načrtov podjetij, ki »vlečejo« razvoj za seboj.

Stabilnosti v gospodarstvu najbrž še zlepa ne bo, če pogoji gospodarjenja ne bodo spodbudni vsaj za »dobre« gospodarske organizacije. Ne bo je tudi, če se bo nadaljevala in ponavljala praksa, da komaj sprejete zakone v najkrajšem času spremenimo ali celo razveljavimo, saj niti najslabši gospodarji nikoli ne bodo preveč zaskrbljeni nad svojo usodo, ker pač vedo, da se bo že našlo »opravičilo«, na podlagi katerega bomo omiljeni pogoji gospodarjenja.

Prav zadnji ukrepi v zvezi s povečanjem obvezne rezerve poslovnih bank kažejo, da še zmeraj stopamo po poti, ki jo

kritiziramo že lep čas, namreč da vsem argumentom navkljub sprejemamo predpise, ki ne vzdržijo niti nekaj tednov, in jim potem »moramo« spet spremeniti — celo na predlog tistih, ki so sprejem prvotnega predpisa sploh predlagali!

Znano je, da so na zadnjem zasedanju Zvezne skupščine sprejeli več restriktivnih ukrepov s področja kreditne in monetarne politike. Najvaž-

nejšega med njimi pomeni povečanje obvezne rezerve poslovnih bank pri Narodni banki SFRJ. Praktična posledica tega ukrepa bi bila, da bi banke v sedanjem času — ko nelikvidnosti še zdaleč nismo obzrjali — razpolagale s precej manj kreditnih sredstev; v SR Sloveniji gre za 8,7 milijarde S din. Predpis naj bi začel veljati zadnje dni julija. Toda še preden naj bi ga začeli izvajati, je bil

rok že podaljšan za teden dni. Tako so banke še lahko odobrile najrazličnejše kratkoročne kredite tistim delovnim organizacijam, ki zaradi pomanjkanja likvidnih sredstev sicer ne bi mogle izplačati osebnih dohodkov. Pereč problem, zaradi katerega bi morda prišlo celo do prekinitve dela, ki bi v že tako vročih poletnih dneh samo še

(Nadaljevanje na 5. strani)

Trenutki osvežitve ZLATOROG kornet



lučka

RES JE



- bojlerji
 - kuhinjske nape
 - prepračevalci za sanitarije
- SO NAJBOLJŠI

A. Novak



VSAK JE SVOJE SREČE KOVAC



Po stopinjah priporočila sindikatov o zaslužku najmanj 800 dinarjev za normalno delo v rednem delovnem času

Kaj so povedali delavci o stališču slovenskih sindikatov

Kakor vselej smo tudi skupino delavcev šoštanjskega podjetja »LESNA« povprašali, kaj sodijo o priporočilu sindikatov glede najmanjšega zaslužka 800 din za normalno delo v rednem delovnem času in kje se po njihovem mišljenju skrivajo možnosti za povečanje zaslužkov v njihovi delovni organizaciji. Povedali so nam naslednje: MARIJA KONČNIK (prva z leve), PK delavka, mož pri vojakih, zasluži med 800 in 1000 din mesečno: »Kdor je še samski in nima obveznosti, bi z 800 dinarji še nekako živel, sicer pa je to tako majhen denar, da bi se sindikati morali zavzeti za višji minimalni zaslužek. V našem podjetju so sicer zaslužki odvisni od tega, koliko je naročil in koliko delamo. Včasih smo z naročili malo na tlesni. Če pa je dela dovolj, tudi dobro zaslužimo.« IVAN MEH (drugi z leve), KV mizar, zasluži v povprečju 1100 din, z nadurami do 1800 din, preživlja ženo in dva otroka: »Prav je, da se sindikat zavzema za delavce, ampak zavzeti bi se moral za večje zaslužke! Z 800 dinarji ne moreš preživljati sebe in še družine. Pri nas pa bi lahko bilo dosti bolje, če ne bi bilo toliko skladiščnikov, električarjev, ključavničarjev in njim podobnih ljudi, ki niso polno zaposleni!« ANTON ZALUBERSK (v sredini), KV mizar, zasluži od 1040 do 1500 din, preživlja ženo in 3 otroke: »Prav je, da se je sindikat začel zanimati za delavce; bolje bi bilo, če bi to storil že prej! Vem, da bodo marsikje težko zagotovili 800 dinarjev kot najnižji zaslužek, ampak... ali se vam ta meja vseno ne zdi strahno nizka? V našem podjetju pa se po mojem največje rezerve skrivajo v današnjih draginji zelo majhen zaslužek. Ampak — prav je, da so sindikati vsaj za to zavzeli! Mislim, da v naši delovni organizaciji preživlja ženo in enega otroka: »800 din mesečno je ob kateri so naše glavne možnosti, mislim pa, da bi lahko veliko prihranili pri materialu; z izboljšavami na strojih bi lahko dosegli še zdaleč nismo izrpnili vseh rezerv. Teško bi rekli, katere so druge organizirali remonte, ne bi bilo treba plačevati tolikšnega števila nadur!« STEFKA VISOCNIK (skrajno desno), NK delavka, samska, zasluži 900 din na mesec: »Osebn sem kar zadovoljna. Za poročene, ki imajo družino, pa je 800 dinarjev na mesec malo. No, takih v naši tovarni menda ni, ki bi tako malo zaslužili. Za vse pa bi bilo bolje, če bi imeli več in boljše stroje, če marsikdaj ne bi primanjkovalo surovin in če norme ne bi bile tako visoke, da jih le stežka dosežeš!«

Kako do »pravih« zaslužkov?

V šoštanjskem podjetju »Lesna« le še redki zaslužijo manj kot 800 dinarjev mesečno. Zavoljo povečanja zaslužkov nižjim kategorijam delavcev so se razponi še bolj skrčili, delitev po delu pa tako zameglila, da o spodbudnem nagrajevanju strokovnjakov sploh ni mogoče govoriti. Kako do »pravih« zaslužkov, ki bi vse člane kolektiva spodbujali k večjim delovnim uspehom?

(Nadaljevanje na 3. strani)



V Modni hiši si lahko izberete bogat asortiment damske poletne konfekcije. Izbrali boste lahko med najrazličnejšimi modeli za sport, počitnice, službo ter modeli za svečane priložnosti. Poleg tega so na oddelku damske konfekcije v prodaji ekskluzivni, visoko modni modeli v omejenem številu.

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

REZERVIRANI STOLPEC

SKORAJDA BREZUPNO

Na rob naši anketi v »Rezerviranem stolpcu« o pomanjkanju gostinsko turističnega kadra

Z našo kratko anketi v rubriki »Rezervirani stolpec« smo pravzaprav hoteli vnovič opozoriti na najbolj pereč problem našega gostinstva in turizma, na pomanjkanje gostinskih in turističnih delavcev. Seveda pa bi bil naš zaključek zelo pomanjkljiv, če bi se oprli le na podatke, ki so nam jih povedali anketirani turistični in družbeno-politični delavci. Glede na to, da smo sredi turistične sezone — pravijo pa, da bo letos spet rekordna — smo se morali poslužiti še nekaterih drugih podatkov v zvezi s kadrovsko problematiko v turizmu in gostinstvu, ki vsekakor celoviteje prikazuje omenjeni problem.

ZAKAJ PREMALO KADROV?

Dobrih gostinsko turističnih delavcev nam primanjkuje zato, ker tedaj, ko gradimo nove gostinske, turistične in hotelske objekte, enostavno pozabljamo na vzgojo kadrov, ki bi znali te objekte tudi »aktivirati«, nam je dejal Jože Vidic, predsednik republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije.

Pomanjkanje kadrov v gostinstvu in turizmu pa je še toliko bolj boleče, ker je prav v teh dveh gospodarskih panogah potrebna največ neposrednega človekovega dela. Naj nam bo dovoljeno, da pomanjkanje kadra ponazorimo s številkami: znano je, da bi morali v Jugoslaviji dovoliti vse hitrejše razvoja turizma zaposliti kakih 6000 do 8000 novih delavcev letno. Največ, kar smo doslej dosegli, pa je, da smo letno zaposlili 4500 gostinsko-turističnih delavcev. Letos bi morali imeti zaposlenih v gostinstvu že 148.000 delavcev in od tega kar 83.000 novih delavcev. Če pa k potrebam gostinstva dodamo še potrebe po kadrih v trgovini, prometu, turističnih agencijah in drugih dejavnostih, potem bi morali imeti letos zaposlenih na področju turizma kar 192.000 delavcev, od česar naj bi bilo več kot 107.000 novih delavcev. Verjetno ne bo odveč, če omenimo še oceno gostinskih in turističnih delavcev, ki pravijo, da bi morali imeti na področju turizma najmanj enega zaposlenega delavca na vsako turistično posteljo.

Kakšne pa so resnične razmere pri nas? Vsi ti načrti so gola iluzija! Trenutno imamo v vsej državi 67 gostinskih šol s 13.000 vpisanimi učenci. Vsi seveda ne bodo uspešno končali šolanja, dejstvo pa je tudi, da se najmanj polovica učencev po končani šoli zaposli v drugih poklicih. Če k temu dodamo še izredno intenzivno zaposlovanje naših gostincev v tujini, potem je jasno, da kadrovskega problema gostinstva in turizma še zdaleč ne bomo rešili. Samo v minulih desetih letih je na primer odšlo na delo v tujino več kot 27.000 kvalificiranih in visoko kvalificiranih gostinskih delavcev, kar je približno toliko, kolikor imamo zdaj doma zaposlenih kvalificiranih gostinskih delavcev!

SLABA KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA
Po zadnjih znanih podatkih nam manjka kar 61 % turističnih delavcev z visokošolsko izobrazbo, 54 % delavcev z višjo šolsko izobrazbo in 42 % delavcev s srednješolsko izobrazbo. Zato na je kar za 174 % več delavcev, kot bi jih potrebovali, z nižjo izobrazbo. Poleg tega nam primanjkuje 26 % kvalificiranih in 54 % visoko kvalificiranih gostinskih delavcev, medtem ko je kar 83 % nekvalificiranih gostinskih delavcev nreveč.

Predvideamo, da bomo v naslednjem obdobju v turizmu pridobili 20.000 novih postelj letno. Če bo res, potem bomo morali k zadržanim potrebam v naslednjem polletnem načrtu prileti še 22.000 do 26.000 novih kvalificiranih delavcev. Od tega bi potrebovali 6000 do 7000 novih kuharjev, 900 do 1000 slaščičarjev, 8000 do 9000 natakarjev, 1000 barmanov, 1700 do 2000 portirjev, 700 do 1000 recepcionerjev in 4000 do 5000 sobaric. Takšne so torej razmere pri nas in približno tako bo tudi v prihodnje, saj trenutno ni nobenih razlogov za kakršnekoli optimizem!

TRENTNA REŠITEV: ZDRUŽEVANJE
Toda kljub brezuspešnemu položaju lahko rečemo, da so uspešna prizadevanja nekaterih delovnih organizacij, da bi pomanjkanje kadra vsaj omilile. Za primer naj navedemo blejsko gostinstvo. Z združitvijo blejskih hotelov Toplice, Jelovica, Lovpec in Krim v eno podjetje, so ta podjetja ne samo racionalizirala poslovanje, marveč so se tudi kadrovsko okrepila. Tudi ljubljansko trgovsko podjetje Prehrana po poti združevanja razrešuje zelo pereče kadrovske probleme v gostinstvu. Gostinsko turistična podjetja v Portorožu, Čateških Toplicah in Mariboru so s pripojitvijo k Prehrani pridobila tudi glede kadrov: če drugega ne, bo združeno podjetje lahko poslej več nagnalo v vzgojo gostinsko turističnih delavcev. Bleiskemu in Prehraninuemu zgledu bi prav gotovo lahko sledili tudi celjski gostinci, ki imajo zdaj devet razdrobljenih gostinskih podjetij in vsako zase bolj ali manj životari. Podobna ocena pa lahko velja še za marsikateri gostinsko turistični center pri nas. Zvolje tega ni naključje, da se je republiški odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti odločil, da bo letošnji gostinsko-turistični zbor v Rogaski Slatini posvetil izključno kadrovski problematiki.

PO STOPINJAH PRIPOROČILA SINDIKATOV O ZASLUŽKU NAJMANJ 800 DINARJEV ZA NORMALNO DELO V REDNEM DELOVNEM ČASU

Kako do pravih zaslužkov

V šoštanjskem podjetju LESNA, kot se od 1. julija dalje imenuje prejšnji LK, je slehernemu zaposlenemu s pravilnikom o delitvi osebnega dohodka zagotovljen zaslužek najmanj 861 dinarjev mesečno, če seveda prebije na delu vseh 182 ur in če 100 % opravi svojo delovno dolžnost. Manj kot 861 dinarjev mesečno torej zaslužijo le tisti posamezniki — vsak mesec jih je poprečno po šest — ki se bodisi šele pričjujejo, ki ne dosegajo norme ali ki so bili neopravičeno odsotni z dela.

V tej delovni organizaciji so torej že izpolnili priporočilo sindikatov glede najmanjšega zaslužka za normalno delo v rednem delovnem času. Če pomenek s predsednikom osnovne organizacije sindikata Jožetom Mravljakom ne bi razkril še nekaterih drugih dejstev, bi naš obisk v tem kolektivu zelo hitro zaključili. Tako smo seveda tipali naprej in zvedeli za marsikaj, kar nastaja kot posledica uresničevanja sindikalnega priporočila glede višine najnižjih zaslužkov za normalno delo v rednem delovnem času.

KAKŠEN RAZPON JE ŠE SPODBUDEN?

Ob že navedenem najnižjem zaslužku pravilnik o delitvi osebnih dohodkov tudi predvideva, da najvišji zaslužek lahko doseže največ trikratno višino najnižjega mesečnega dohodka. Kaže, da tako majhen razpon v višini osebnih dohodkov tudi šoštanjskemu podjetju LESNA povzroča precejšnje težave, kajti sicer Jože Mravljak ne bi omenil tudi naslednjega:

»V našem podjetju imamo točkovni sistem delitve osebnega dohodka. Pri tem pa imajo proizvodni delavci vsa možnost, da s preseganjem norm visoko presežejo osnovo osebnega dohodka, medtem ko režijski delavci, ki organizirajo proizvodnjo, take možnosti nimajo. Posledica tega je, da lahko dober delavec po osebnem dohodku krepko preseže denimo tehnične vodje podjetja. To se je že zgodilo, zato ni naključje, da se strokovni kadri nasploh ozirajo po drugih podjetjih, ki jim za manj zahtevno ali manj odgovorno delo nudijo precej višje zaslužke...

Tega, da bi nam strokovni kadri ušli, seveda ne moremo in ne smemo dovoliti. Res pa je, da bi bili ti kadri pri nas bolj nagrajevani, če zaradi socialnih in drugih vzrokov pred časom ne bi dvignili osnov osebnega dohodka za najnižje kategorije delavcev, medtem ko so vsi drugi ostali pri starem. Rezultat tega je, da so se močno skrilili razponi osebnih dohodkov, kajti delitvenega razmerja med osebnimi dohodki in skladi nismo spreminjali, saj bi zavoljo tega preveč trpela akumulacija. Vse do nedavnega pa smo investirali praktično izključno na račun lastnih sredstev.

Če danes direktor zasluži le trikrat več kot najslabše nagrajeni delavec, česar si podobno slabo nagrajeni drugi strokovni kadri, to nikakor ni spodbudno niti za delavce niti za strokovnjake oziroma za celotno režijsko osebo. Problem je namreč v tem, da bi strokovni kader nedvomno dajal več od sebe, če bi ga bolj nagrajevali. Ker bi se po tej poti hitreje razreševali problemi naše tovarne, mislim predvsem na tehnološko in organizacijsko delo, bi bili rezultati boljši, zato pa bi tudi nenovosredni proizvajalci boljše zaslužili. Ko smo v naši tovarni razpravljali o priporočilu sindikatov glede najmanjšega zaslužka 800 dinarjev za normalno delo v rednem delovnem času, je raz-

govor sam po sebi nanesel na zadeve, o katerih pravkar pripovedujem. Sindikat, samoupravni organi in vodstvo podjetja so hitro našli skupno govorico v tem smislu, da bo treba čimprej izdelati novo analitično oceno delovnih mest, ki bi lahko pomenila tudi osnovo za izdelavo boljšega, bolj spodbudnega sistema delitve osebnih dohodkov. Govorili smo seveda tudi o tem, kakšen razpon je še spodbuden v naših razmerah. Do rešitve oziroma do sklepa pa se še nismo priklopali. Sodimo pa, da bi razpon v osebnih dohodkih moral biti precej višji od sedanjega in da mora biti pri tem najnižji dohodek primeren današnjim razmeram.

STIKI S TUJINO

LJUBLJANA

V dneh od 7. do 13. avgusta se bo mudila v Sloveniji tričlanska delegacija ukrajinske zveze sindikatov, s katero ima Zveza sindikatov Slovenije programsko zasnovano sodelovanje. Delegacija vodi sekretar ukrajinske zveze sindikatov Sivobol.

Takoj po prihodu v Ljubljano bodo sindikalno delegacijo iz Ukrajine sprejeli podpredsednik RS ZSS Ivo Tavčar ter člani predsedstva Mitja Svab, Branko Babič, Stjepan Saubert in Janko Kušar. Naslednjega dne naj bi ukrajinska sindikalna delegacija obiskala tovarno salomita Anhovro ter se s predstavniki podjetja in predstavniki družbeno-političnih organizacij v kolektivni pogovornici o aktualnih problemih samoupravljanja, gospodarjenja in delovanja sindikata. Naslednjega dne bo delegacija obiskala Koprsko in obalne sindikate, nato pa se bo vrnila v Ljubljano. Nadaljnji program bivanja ukrajinske sindikalne organizacije predvideva še ogled tovarne IMV v Novem mestu, ogled in razgovor v tovarni celuloze in papirja »Djuro Salaj« v Krškem.

Predzadnji dan obiska ukrajinskih sindikalnih delavcev predvideva ogled tovarne »Mura« v Murski Soboti in razgovor z izvršnim odborom osnovne sindikalne organizacije, ki mu naj bi prisostvovali tudi predstavniki samoupravnih organov ter drugi družbeno politični organizacij ter predsednik soboških sindikatov. Popoldne istega dne bo v Mariboru sprejel ukrajinsko delegacijo podpredsednik RS ZSS Tone Kropušek ter skupaj s svojimi sodelavci pripravil gostom zaključni razgovor.

Naša želja pa je, da bi po novem pravilniku zaslužki začeli precej višje kot sedaj!

REKA NASTANE IZ STUDENCEV IN POTOKOV

Najprej sem se oglasil pri Rudiju Satterju, računovodji podjetja LESNA Šoštanj. Ko sem ga seznanil z nekaterimi pripombami, ki so jih izrazili delavci, je odgovoril:

»Veste, pri nas je tako, da stroje neusmiljeno izkoriščamo; povsod obratujemo najmanj v dveh izmenah, v lesnem obratu pa stroji tečejo noč in dan, v obratu embalaže prehajamo na štrilozemsko delo. Zaradi tega strojelomi in druge okvare niso redke. Naše vzdrževalno osebje seveda mora biti na delovnih

mestih, čeprav morda kdaj tudi ni polno zaposleno in torej morda tudi pohajkuje, kakor vam je menda rekel eden izmed delavcev. Zato pa nihče ne vidi vzdrževalcev takrat, ko morajo žrtvovati noči, nedelje in praznike, da opravijo remonte in druga nujna popravila. Skratka: pri sedanjem tempu proizvodnje in organizaciji dela ni drugačne rešitve, kot da plačujemo tudi nadure, kajti to je cenejše, kot da bi proizvodnja obstala, vzdrževalci pa bi delali le med šesto in drugo uro in bi torej bili polno zaposleni.

Glede surovin in naročil se trudimo, da nam jih ne bi primanjkovalo, vendar včasih vseeno »zdrsnemo«. Glede norm pa sami veste, kako je: vsakomur se zdi, da je norma previsoka, vendar jo doseže večina delavcev. Najbolj zgovoren podatek, da norme niso previsoke, pa je v tem, da norme doseže že v prvih mesecih tudi večina tistih, ki so se komaj zaposlili.»

S svoje strani je o razmerah v podjetju in možnostih za izboljšanje zaslužkov spregovoril še direktor podjetja Martin Primožič:

»Opozoril bi na to, da v nekaterih oddelkih ne gre drugače, kot da moramo imeti skupinske norme. Na račun posameznikov, ki ne znajo ali ki nočejo delati, se lahko dogodi, da celotna skupina slabše zasluži. Take sodelavce je kolektiv začel izločati in po mojem mnenju je tako tudi prav. Ne bi smeli namreč pozabiti, da reka nastane iz studenčkov, ki so se zljili v potoke, le-ti pa naprej v reko. Znotraj podjetja je nekaj podobnega: če vsak prispeva svoj delež, potem je vse v redu. Prispeval pa ga bo, če je primerno nagrajen za svoje delo. Glede proizvodnih delavcev je nagrajevanje po mojem mnenju v glavnem dobro urejeno. Glede vseh drugih članov kolektiva pa ni tako. Jasno je, da vseh rezerv — od organizacije dela in tehnologije naprej — ne bomo izkoristili v polni meri, če strokovni kader ne bo bolj plačan. Če bo ta kader boljše nagrajen, bo bolj razmišljal tudi o teh stvareh, medtem ko se zdaj trudi, da bi vzdrževal vsaj sedanje stanje. Prav zaradi tega pripravljamo novo analitično oceno delovnih mest in nov pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, s katerim bomo poskušali vplivati tudi na te zadeve. Pri tem pa bi radi dosegli na splošno večji dohodek, s katerim bi delno nadomestili stroške zaradi vedno dražjih surovin. Radi bi tudi zbrali večjo maso osebnih dohodkov. Slednjič pa gre še za večjo čisto akumulacijo, ki jo potrebujemo za modernizacijo tovarne. Skratka, razmišljanje o najmanjšem zaslužku 800 din, ki ga predlagajo sindikati, je samo še pospešilo razpravo in prizadevanja za hitrejšo razreševanje številnih problemov naše delovne organizacije. Od razrešitve teh zadev pa je, perspektivno gledano, odvisna tudi višina zaslužkov, ki jih bomo lahko nudili našim delavcem. Kakor ste lahko slišali, si prizadevamo za več, kot predlagajo sindikati. To, kar smo dosegli, je za naše razmere sicer precej, še zdaleč pa ne dovolj oziroma največ, kar bi lahko storili. Pri poprečnih zaslužkih smo se sicer od predlanskih 847 dinarjev lani povzpeli na 1198 dinarjev in letos še nekaj višje, vendar spriče sedanje dragotnje to raje pomeni premalo kot dovolj!«

MILAN GOVEKAR

Kmetijski kombinat

Ptuj

OBRAT

TEHNOservis

PTUJ

● OPRAVLJAMO
TEKOČA,
SREDNJA IN
GENERALNA
OPRAVILA

● OBNAVLJAMO
VINOGRAD TER
OPRAVLJAMO
DRUGA DELA
S TEŽKO
MEHANIZACIJO

● IZDELUJEMO
TRAKTORSKE
KABINE IN
RAZLIČNE
PRIKLJUČKE
ZA KMETIJSKO
MEHANIZACIJO

Vsem delovnim ljudem
čestitamo za praznik
občine Ptuj

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● SLOVENSKE KONJICE

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah je na zadnji seji obravnavalo osnutek pravilnika o dodeljevanju denarne pomoči članom sindikata v času nezaposlenosti. S tem pravilnikom se uvajajo tako vrši sredstev kot organi, ki s temi sredstvi upravljajo, in seveda pogoji za pridobivanje pravice do redne in izredne pomoči. Višina pomoči za časa nezaposlenosti naj bi bila po določilih tega pravilnika odvisna od staža prisilca ter od vsote plačane članarine. Pravilnik tudi predvideva, da člani sindikata, ki jim je delovna razmerje prenehalo po lastni krivdi, ne bi imeli pravice do izredne denarne pomoči.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je sklenilo, da bo posredovalo ta osnutek pravilnika v javno razpravo vsem sindikalnim organizacijam na območju občine. Dokončno naj bi pravilnik sprejeli na seji sveta občinskega sindikalnega sveta v mesecu septembru ali oktobru letos, potem ko bodo proučili vse morebitne pripombe sindikalnih organizacij.

Na seji predsedstva občinskega sveta v Slovenskih Konjicah pa so obravnavali tudi nekatere trenutne organizacijske in finančne zadeve. Med drugim je predsedstvo pooblastilo komisijo za samoupravljanje in gospodarstvo, da se vnaprej vidi vse priprave za letošnje praznovanje 20. obletnice samoupravljanja, ki bo v tej občini predvidoma v oktobru ali novembru letos.

V. L.

● SLOVENSKA BISTRICA

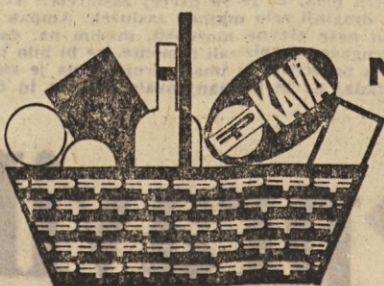
Ob koncu minulega meseca je komisija za družbeno samoupravljanje pri občinskem sindikalnem svetu razpravljala o delu komisije za proučevanje statutov delovnih organizacij, ki deluje pri občinski skupščini Slovenska Bistrica. Člani sindikata so ugotovljali, da z delom občinske komisije ne morejo biti zadovoljni, saj je le-ta od svoje ustanovitve — ustanovljena je bila v minulem letu — pa do danes proučila le statut delovne organizacije Impol. Komisija za družbeno samoupravljanje je zato sklenila predlagati občinskemu sindikalnemu svetu, naj prouči vzroke, ki so vplivali na takšno zamudo pri delu občinske statutarne komisije, ter da se skupaj z občinsko skupščino zavzame, da bo delo komisije v prihodnjem obdobju boljše in tudi bolj skladno z njenimi že sprejetimi delovnimi programom.

V. H.

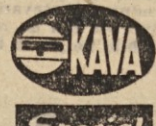
● KOPER

Pri obalnem sindikalnem svetu že drugo mandatno dobo deluje komisija za denarno pomoč, ki obravnava in sklepa o prošnjah za izredno denarno pomoč tako zaposlenim kot nezaposlenim članom sindikata. V času od 1. januarja letos pa do sredine maja je komisija za denarne pomoči že razdelila članstvu 22.641 N. dinarjev. Komisija ugotavlja, da čedalje bolj narašča število prosilcev iz delovnih organizacij, zlasti iz tistih, kjer imajo delavci tudi sicer nizke osebne dohodka. Veliko prošelj za denarno pomoč pride tudi iz različnih šol, zavodov in ustanov in to zlasti za tiste osebe, ki za polni delovni čas zaslužijo manj kot 700 dinarjev. Komisija zato predlaga, da bi naj za te kategorije delavcev v okviru temeljne izobrazbevalne skupnosti proučili, ali takšni osebni dohodki sploh še predstavljajo ustrezno vrednost za opravljeno delo. Zanimivo je tudi to, da osnovne organizacije praktično ne dodeljujejo denarne pomoči svojim članom. Prav tako komisija ugotavlja, da narašča število prosilcev za izredno denarno pomoč, to je tistih delavcev, ki sicer niso nujno zaposleni na obalnem območju.

K. C.



OB NAKUPU
NE POZABITE



MARKET

SUPERMARKET

Obisk sindikalnega podmladka iz Mannheima

Skupina 36 mladincev — članov podmladka zahodnonemškega sindikata delavcev kovinske in elektro industrije iz Mannheima je minuli teden vrnila obisk mladincem ljubljanskih podjetij, ki so se pred časom mudili v njihovem kraju. Med bivanjem v Ljubljani so zahodnonemški mladinci obiskali tudi tovarno baterij in baterijskih aparatov ZMAJ Ljubljana, kjer so se s predstavniki podjetja pogovarjali o samoupravljanju, gospodarjenju in kadrovske politiki.



AKTIVNOST MEDOČINSKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV STORITVENIH DEJAVNOSTI PTUJ

Povezovanje preko občinskih in republiških meja

Medočinski odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Ptuj, ki povezuje člane sindikata ormoške in ptujske občine, pomeni enega izmed tistih sindikalnih vodstev, ki ne poznajo občinskih in republiških meja.

Spremljanje dela tega sindikata skozi nekaj let dokazuje, da je v tem sindikalnem vodstvu nenehno gibanje, nenehno iskanje novih poti in oblik dela. Težišče dela odbora je usmerjeno v osnovne organizacije sindikata in v širše medočinsko povezovanje doma ter v sosednji SR Hrvaški. Vidne uspehe, ki jih je odbor dosegel, pa velja pripisati članom medočinskega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti na eni strani, na drugi pa predsedniku Danilu MASTENU iz Podjetja kovinskih in gumi izdelkov — servisi SIGMA Ptuj, ki ves svoj prosti čas posveti sindikalnemu delu.

Program akcije medočinski odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti načrtuje skupaj z osnovnimi organizacijami sindikata. Zaradi obsežnosti nalog in pestrosti problematike, je občni zbor s svojim sklepom razdelil delo v medočinskem odboru sindikata na štiri sindikalne organe: na predsedstvo, odbor za trgovino, odbor za gostinstvo in turizem ter odbor za obrt in komunalno dejavnost. Predvideno je, da bo v kratkem pričel delovati še poseben odbor za vprašanja delavcev in vajencev, ki so zaposleni v zasebnem sektorju storitvenih dejavnosti.

Vsi ti organi so voljeni in za svoje delo odgovarjajo občnemu zboru in medočinskemu odboru sindikata. Notranja delitev dela omogoča, da se posamezni problemi temeljiteje analizirajo, da je delo načrtno in da se naloge ter sklepi dosledno uresničujejo tako v osnovnih organizacijah kot v organih sindikata obeh občin.

Posebna značilnost pri delu medočinskega odbora sindikata je v tem, da že dolga leta razvija svojo aktivnost skupaj z občinskimi odbori sindikata delavcev storitvenih dejavnosti v občinah Čakovec in Varaždin, v tem letu pa je navezal stike še z medočinskim odborom sindikata delavcev storitvenih dejavnosti v Celju.

Povezovanje preko republiške meje omogoča izmenjavo izkušenj in dogovarjanje za skupne akcije. Uspehi sodelovanja so posebno opazni na področjih trgovine, gostinstva in turizma. V letu 1969 so imeli v javnosti močan odmev zaključki medočinskega posvetovanja, na katerem so razpravljali o problemih gostinstva in turizma na

manj razvitih področjih. Da bi takrat sprejete zaključke še konkretnije realizirali, so se letos v odboru dogovorili, da bodo organizirali sestanek republiških poslancev SR Hrvaške in SR Slovenije iz občin: Čakovec, Krapina, Ormož, Ljutomer, Ptuj, Slovenska Bistrica in Varaždin. Na tem sestanku naj bi poslance podrobneje seznanili o gospodarskih in drugih problemih obmejnih občin, tako da bi ti lahko na republiških forumih pri razreševanju problemov zavzemali enotnejša stališča. Največ pozornosti na tem sestanku pa bodo posvetili obravnavi o možnosti gospodarskega povezovanja, o nujnosti modernizacije cest na tem območju, kar je pogoj za hitrejši razvoj turizma.

Odbori sindikata sodelujočih občin se sedaj dogovarjajo o organizaciji medočinskega posvetovanja o problemih obrti, komunalne in stanovanjske dejavnosti. Glede na to, da so te dejavnosti najbolj razvite v Celju, je predvideno, da naj bi o tej problematiki razpravljali v Celju. V Varaždinu pa bodo še letos organizirali širše posveto-



vanje o problemih trgovine, na katerem bo sodeloval širši krog udeležencev obmejnih občin SR Hrvaške in SR Slovenije.

Sindikalni odbor za gostinstvo in turizem pri medočinskem odboru sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Ptuj je v začetku leta organiziral skupaj z občinskimi odbori sindikata v Čakovcu enodnevni posvet o

organizaciji gostinstva in turizma v Medjimurju. Glede na to, da so bili takrat sprejeti pomembni predlogi, je dogovorjeno, da bo podobno posvetovanje gostinskih in turističnih delavcev Medjimurja, Ormoža in Ptujja letos na jesen v Ptujju. Na tem posvetovanju nameravajo izdelati načrt predlogov in ukrepov za nadaljnji razvoj gostinstva in turizma na prej omejenem območju, ki ga bodo predložili skupščinam občin Čakovec, Ormož in Ptuj. V osnutku načrta se sindikat predvsem zavzema za izdelavo dolgoročnejšega programa razvoja gostinstva in turizma v Medjimurju, v Slovenskih goricah in v Halozah.

Na skupnem sestanku predsednikov odborov sindikata iz Celja, Čakovca, Ptujja in Varaždina pa so se pred nedavnim dogovorili za izdelavo programa vsebinskih priprav občnih zborov osnovnih organizacij sindikata. V tej zvezi se že pripravljajo tudi na enodnevni seminar za predsednike in tajnike osnovnih organizacij sindikata. V okviru sodelujočih občin pa se bodo tudi dogovorili o organizaciji sindikalnih organizacij za delavce, ki so zaposleni v zasebnem sektorju storitvenih dejavnosti.

Omenili smo le nekatere izmed akcij, ki se jih vodstvo sindikata storitvenih dejavnosti ormoške in ptujske občine loteva bodisi znotraj občinskih meja, bodisi v širšem prostoru. Vsa ta prizadevanja pa nedvomno prispevajo k učinkovitejšemu reševanju problemov in k načrtnejšemu razvoju storitvenih dejavnosti na območju sodelujočih odborov sindikata delavcev storitvenih dejavnosti. F. B.

Zavod »BOREC«
Ljubljana, Beethova 10



vabi

k sodelovanju tovariše in tovarišice, člane sindikalne podružnice, ki bi bili pripravljeni med člani kolektiva zbirati nove naročnike na trilogijo Toneta Svetine

»UKANA«

Ker je zanimanje za trilogijo še vedno zelo veliko, bo delo ponovno ponatisnjeno. Izid predvidevamo spomladi 1971. leta. Poverjeniki prejmejo ustrezno provizijo. V treh knjigah opisuje avtor na 2400 straneh špijnsko delo Gestapa in obveščevalno službo partizanov na Slovenskem med drugo svetovno vojno.

Če želite sodelovati pri zbiranju novih naročnikov v vašem kolektivu, sporočite zavodu Borec, Ljubljana, Beethova 10 (Knjižotroški oddelek), kjer boste prejeli nadaljnje informacije.

ZAVOD BOREC

... v jugoslovanskih sindikatih

PISMO PREDSEDNIKU SVETA ZSJ

Srbija

Velike vode, ki so dolge tedne ogrožale prebivalstvo ob porečju Tise in Tamiša, so se sicer umaknile, zapustile pa so za seboj pravo opustošenje. Na pomoč prebivalstvu v poplavljenih predelih so priskočili delovni ljudje iz vse države in tako unovči izpričali svojo globoko delavsko solidarnost.

Pa vendar je v solidarnost kanil kanec pelina. Predsednik občinskega sindikalnega sveta iz Novega Kneževca je naslovil na predsednika jugoslovanskih sindikatov Dušana Petrovića-Saneta pismo, v katerem med drugim pravi: ... »V zadnjem času pa so začele krožiti govorice, da škoda ni velika, da smo vse pretirali v želji, da bi iz tega zvekle neke koristi. Te vsekakor neresnične govorice pa so privedle do tega, da začeta akcija solidarnosti ni dobila pričakovanih razsežnosti, takšnih, kakršnih smo bili navajeni ob podobnih pri-ložnostih.

Ko vas seznanjamo s tem, pričakujemo obojem tudi vašo polno podporo ne samo pri akciji solidarnosti, ki jo naša organizacija sindikata brez pridržkov podpira, temveč vašo podporo pri drugih ukrepih, ki naj pripomorejo, da bi se sanirala škoda...«

Predsednik občinskega sindikalnega sveta v nadaljevanju svojega pisma obvešča predsednika sveta ZSJ, da škoda sicer še ni dokončno ocenjena, je pa že zdaj očitno, da bo ogromna. Tako je na primer že znano, da je družbeni sektor kmetijstva utrpel škodo v višini 18 milijonov dinarjev, individualni kmetijski proizvajalci v višini 15 milijonov dinarjev, škoda na stanovanjskih zgradbah je ocenjena na 6 milijonov dinarjev, na komunalnih objektih in napravah na kakih pol milijona dinarjev itd. Spričo tega prebivalstvo prizadetih področij upravičeno pričakuje, da bi morali zvezeni organi dati pobudo za sanacijo, kot je bil to primer ob katastrofalnem potresu v Bosanski krajini.

Razen tega:

- skladi skupnih rezerv gospodarskih organizacij naj bi proučili možnosti za angažiranje sredstev za sanacijo delovnih organizacij, ki so utrpeli škodo zavoljo elementarne nezgode,
- vsem družinam, ki jim je vodna stihija porušila streho nad glavo, naj bi pod ustreznimi pogoji zagotovili dolgoročne kredite;
- odloži se naj odplačevanje anuitet iz investicij v gospodarstvu v vseh tistih primerih, ko so delovne organizacije utrpeli škodo, prizadetemu področju bi naj za določen čas odstopili proračunske prispevke ter druge dohodke od delovnih in drugih organizacij.

Bosna in Hercegovina

PRIPRAVE NA KONFERENCO

Republiška konferenca Zveze sindikatov Bosne in Hercegovine je ob koncu minulega meseca organizirala v Sarajevu sestanek sindikalnih delavcev iz dvajsetih najbolj razvitih občin v republiki. Namen razgovora je bil dogovoriti se o tem, kako se kur najbolj temeljito pripraviti na IV. konferenco Zveze sindikatov Bosne in Hercegovine, ki naj bi bila ob koncu letošnjega leta.

Očitno je, da bo glavna tema na tej konferenci gibanje cen in njihov vpliv na porast življenjskih stroškov in na zmanjšanje življenjskega standarda znatnega dela delavskega razreda. Najnovejši podatki namreč kažejo, da so življenjski stroški porasli v juniju za 16% v primerjavi s lanskim povprečjem. V zadnjem mesecu in pol se je podražilo skoraj 60% artiklov v skupni prehrabeni proizvodnji, cene komunalnih uslug so porasle za 20,4%, obrtniške uslugue za 12,8%,...

Pri vsem tem pa je treba upoštevati tudi to, da v poslednjih treh ali štirih mesecih kakih 55.000 do 60.000 delavcev v gospodarstvu te republike prejema zmanjšane osebne dohodke zavoljo poslovne izgube v številnih delovnih organizacijah. Kakih 20.000 delavcev prejema svoje osebne dohodke celo z dvomesečno zamudo in celo več kot 1000 delavcev skoraj vsak mesec prejme minimalne osebne dohodke.

inles PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
ribnica NA KREDIT

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE:

Delovna organizacija oziroma direktor me je razporedil na drugo delovno mesto, o čemer sem prejel pisмено odločbo. Iz odločbe ni razvidno, da bi o razporeditvi odločala komisija, razen tega tudi nisem bil vabljen na nobeno sejo samoupravnega organa. Iz tega sklepam, da je o moji premestitvi z enega delovnega mesta na drugo odločil direktor na lastno pest. Ali je takšna razporeditev zakonita in pravilna?

P. T. — Ljubljana

● ODGOVOR:

Po členu 31. temeljnega zakona o delovnih razmerjih odloča o razporeditvi delavca na delovno mesto delovna skupnost oziroma samoupravni organ, torej komisija ali kateri drugi organ. Vsekakor je s tem členom določeno, da o razporeditvi mora odločati kolektivni organ in ne posameznik. Kateri organ bo odločal ustreznemu samoupravni akt oziroma pravilnik delovne organizacije. Le v izjemnih primerih oziroma v izrednih okoliščinah, ki so konkretno določene v splošnem aktu, denimo višja sila, nadomeščanje nenadno odsotnega delavca in drugo, lahko odloči o razporeditvi delavca ena oseba, ki pa tudi mora imeti za to pooblastilo v pravilniku. Torej praviloma odloča o razporeditvi na drugo delovno mesto le kolektivni organ, izjemoma pa in v izrednih okoliščinah pa posameznik, ki mora biti za to posebej pooblaščen. Takšna razporeditev je možna le za toliko časa, dokler trajajo izredne okoliščine, torej gre res le za nujne, začasne primere, ki so zato tudi določeni v samoupravnem aktu. MIRJANA LIPUŽIČ

● VPRAŠANJE:

V trgovini, kjer delam kot poslovodja, je ugotovljen precejšen primanjkljaj. Delovna organizacija ni zaradi tega že več mesecev odteguje proti moji volji določene zneske od osebnega dohodka. Prepričan sem, da primanjkljaj ni nastal zaradi morebitnega mojega nevestnega ali slabega dela in zato tudi nisem pripravljen vračati nobenih zneskov, čeprav sem moral že ob nastopu dela podpisati v delovni organizaciji izjavo, da bom morebitni primanjkljaj pokrival v določenem procentu. Ali je podjetje upravičeno odtegovati določene zneske od delavčevega osebnega dohodka proti njegovi volji?

D. K. — Celje

● ODGOVOR:

Po temeljnem zakonu o delovnih razmerjih mora delavec povrniti delovni organizaciji škodo, ki jo je povzročil na delu ali v zvezi z delom, in to bodisi da jo je povzročil namenoma ali iz nepazljivosti. Škode in okoliščine, v katerih je nastala, ugotovi posebna komisija delovne organizacije; če delavec tako ugotovljene škode noče povrniti (ker sodi, da je ni povzročil, ali pa iz drugih razlogov), mu delovna organizacija ne sme odtegovati niti najmanjših zneskov od osebnega dohodka, temveč lahko uveljavlja odškodninski zahtevek po redni sodni poti. Šele na osnovi pravnomočne sodne odločbe lahko odteguje določene zneske od njegovega osebnega dohodka.

Delovne organizacije dokaj pogosto kršijo zakonita določila in samovoljno, brez sodne odločbe ter proti volji delavca odteguje določene zneske od njegovega osebnega dohodka. Prvi pogoj za odškodninsko odgovornost delavca do delovne organizacije je krivda. Krivde pa ni mogoče predvidevati, temveč jo je potrebno dokazati.

Po sodbi vrhovnega sodišča Jugoslavije tudi ni veljavna pogodba, s katero bi se delavci zavezali, da bodo povrnili škodo — primanjkljaj — ne glede na krivdo. Prav tako je neveljavna obveznost, sprejeta ob sklenitvi delovnega razmerja, da bo delavec povrnil vsako škodo — primanjkljaj. Glede na citirana določila zakona in na veljavno sodno prakso, menimo, da delovna organizacija v vašem primeru ni ravnala v skladu z zakonom ter da imate pravico s tožbo pred sodiščem zahtevati povrnitev nezakonito odtegnjene zneske. Pred tem pa vložite na samoupravni organ delovne organizacije zahtevek za povrnitev odtegnjenih zneskov. Morda boste uspeli zadevo rešiti brez tožbe, če pa podjetje vztraja, da ste za nastali primanjkljaj odgovorni vi, lahko seveda zoper vas vložite tožbo pred sodiščem. MIRJANA LIPUŽIČ

KUPON za pravno posvetovalnico DE

»PANONIJA«

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO
PTUJ

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM ZA PRAZNIK OBČINE PTUJ!

»LES«

LESNO INDUSTRIJSKO IN TRGOVSKO PODJETJE
PTUJ

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM ZA PRAZNIK OBČINE PTUJ!

Neuresničljive
ambicije?!Pred skupščinsko razpravo o srednjeročnem
razvoju Jugoslavije

Javna razprava o vsebini srednjeročnega načrta razvoja Jugoslavije se še ni prav razživela. Zato tudi še ni mogoče celovito odgovoriti na vprašanje, kako bomo usmerjali naš razvoj v prihodnjih letih. Zaenkrat so znana le predvidevanja republik in pokrajin, kakšen naj bi bil razvoj na njihovem območju. Listanje po gradivih, ki so jih pripravile za jesenske skupščinske razprave, pa pove, da bo pri sprejemanju zveznega načrta razvoja najtežja naloga, kako povezovati različne interese, predloge in zahteve v skladno organsko celoto — v vsestransko utemeljen načrt razvoja. Posloviti bi se morali od prakse, da v vseh republikah, kjer imamo vsaj nekaj možnosti za to, gradimo podobno ali enako industrijo. Vsaka republika ali pokrajina naj bi razvijala le tiste panoge proizvodnje, za katerih izdelke lahko največ iztrži na domačem ali na tujem trgu.

Vendar pa republike in pokrajine načrtujejo svoj razvoj še vedno po starem, to je po načelu: »vsakega malo in vse«. V šestih od osmih republik oziroma pokrajin prištevajo med osnovne smeri razvoja razvoj elektrogospodarstva in barvne metalurgije, v sedmih računajo zlasti na razvoj kemične in živilske industrije, v štirih pa izkoriščanje nafte itd. In kar bo oblikovalcem »zadnje inačice« programa razvoja povzročalo največ preglavic pri usklajevanju napovedi: povsod predvidevajo višjo stopnjo rasti družbenega proizvoda na leto kot 8%, čeprav kažejo izkušnje, da je zašlo naše gospodarstvo v inflacijo še vselej, ko smo tako naglo povečevali družbeni proizvod.

Smo mar res že napravili križ čez reformo?!

V Bosni in Hercegovini si bodo v času uresničevanja novega srednjeročnega načrta razvoja prizadevali »zaustaviti zaostajanje« za splošnim razvojem v državi. To nalogo, pravijo, bi lahko uresničili, če bo njihov družbeni proizvod naraščal letno za 2 odstotka hitreje kot povprečno v državi (po 10% na leto), kar pa ne bo mogoče doseči drugače kot z izrednimi prizadevanji republike in z mnogo bolj učinkovito podporo zveze, kot je to veljalo za dosedanje obdobje.

Po oceni gospodarstvenikov te republike izvirajo osnovne težave, ki jih morajo premagovati, iz položaja bosansko-hercegovega gospodarstva v jugoslovanskem ekonomskem sistemu. Osnovni instrumenti in ukrepi ekonomske politike, kot so cene, instrumenti zunanjetrgovinske menjave, kreditne politike in drugi, ustvarjajo različne pogoje za delo in pridobivanje dohodka v posameznih gospodarskih vejah in skupinah, v katerih dosega proizvajalci surovin in podjetja, ki se ukvarjajo z nižjimi stopnjami predelave (a njihov delež je v gospodarski strukturi BiH večji kot povprečno v državi) ob enakem delu slabše finančne rezultate. Ob teh dejstvih pričakujejo v BiH, da jim bo uspelo povečevati družbeni proizvod na leto povprečno za 8% ali 9%, kar naj bi pomenilo — glede na nekoliko hitrejšo naraščanje tamkajšnjega prebivalstva v primerjavi z drugimi predeli države — leta 1975 62-odstotno raven povprečnega osebnega dohodka na prebivalca v državi. Vendar bi že takšna rast družbenega proizvoda omogočila, da bi se letošnji dohodek na prebivalstva v BiH, ki znaša približno 400 dolarjev, v petih letih povečal na 600 do 620 dolarjev, kar je toliko, kolikor zdaj ustvarjajo v Srbiji. Vsebinsko »operativnega plana« načrtovalcev razvoja BiH v prihodnjih petih letih pa je takale: v strukturi industrijske proizvodnje se bo občutno povečal delež barvne metalurgije, kovinske in elektroindustrije, razen teh pa še kemične in prehrambene, naftne, industrije nekovin in proizvodnje električne energije, medtem ko bo začela proizvodnja premoga upadati.

Izračunali so, da bo obseg investicijskih vlaganj v prihodnjem petletnem obdobju znašal kakih 27 milijard dinarjev, kar naj bi povečalo učinkovitost dosedanjih naložb v gospodarstvu, hkrati pa močno spodbudilo ekonomski razvoj republike. Večino investicijskih sredstev bodo namenili za gradnjo, razširitev in modernizacijo industrijskih zmogljivosti ter za modernizacijo in obnovo prometnih zvez.

Ena od pomembnih nalog SR BiH pa še naprej ostaja odстранje posledic katastrofalnega potresa v Bosanski krajini.

Tudi Črna gora še vedno ni uspela premagati izrazite gospodarske zaostalosti. Ko se je začela ta republika razvijati, skoraj ni bila povezana z drugimi predeli države. Tako je še po dveh desetletjih in pol razvoja glavna značilnost Črne gore nerazvitost gospodarstva, zadolženost, obremenjenost z izgubami.

Petletni načrt družbenega razvoja bo zato pomenil za gospodarstvo Črne gore veliko prelomnico in največjo preizkušnjo. Gradnja železniške proge Beograd—Bar, aluminijanskega kombinata, jadranske ceste (vštevši tudi odsek od Bara do Ulcinja), rudnika svinca in cinka v Mojkovcu skupaj s flotacijo rude tovarne cementa v Plevljah ter rekonstrukcija in modernizacija gospodarstva — vse to naj Črni gori odpre pot v družbo razvitih republik. Toda na tej poti bo treba premagati veliko oviro prav na začetku — v prvih dveh letih uresničevanja plana, ko naj bi dogradili skoraj vse našete objekte. To pa ne bo šlo tako lahko.

Računajo, da bo znašal delež Črne gore v skladu za razvoj nerazvitih krajev 12,1%. Zmanjkalo jim bo kakih 500 milijonov novih dinarjev.

Največ pozornosti, denarja in skrbi nameravajo v Črni gori posvetiti razvoju barvne metalurgije in zlasti industriji aluminija, razvoju turizma in pomorskega gospodarstva ter razvoju lesne industrije. Računajo, da bodo lahko povečevali družbeni proizvod za 11% na leto, če bodo lahko zbrali za investicije 8,7 milijarde dinarjev. Lastnih sredstev bodo imeli zelo malo na voljo: vsega le 33% planiranih investicij. Razumljivo, da zato računajo največ na pomoč zveznega sklada za razvoj manj razvitih področij države. (Nadaljevanje prihodnjic)

KAKO POSPEŠITI RAZVOJ ODROČNIH POKRAJIN SLOVENIJE

BOLJŠE CESTE IN
MOŽNOSTI ZASLUŽKA

V razpravah, kako pomagati odročnim krajem in predelom v Sloveniji, se vse bolj uveljavlja prepričanje, da bi morali ta področja predvsem bolje povezati z glavnimi prometnimi žilami v naši republici in jih s tem približati večjim potrošnim središčem in trgov. Po mnenju republiškega zavoda za planiranje je mogoče takšnim predelom razen z gradnjo sodobnih cest precej pomagati tudi z vodnogospodarskimi posegi, ki naj bi jih financirala vsa slovenska skupnost, in z večjo skrbjo za zaposlitev ljudi, ki v teh krajih iščejo delo in zaslužek.

Razveseljivo je, da ni ostalo le pri besedah, marveč da smo že zamislili začeli tudi uresničevati. Tako je upravni odbor republiškega cestnega sklada v osnutku dolgoročnega razvoja cest v Sloveniji predvidel tudi modernizacijo cestnega omrežja v manj razvitih predelih naše republike. Na področju manj razvitih območij naj bi zgradili 76 km avto cest, rekonstruirali in modernizirali 119 km od predvidenih 304 km cest v Sloveniji — ali 39% osnovnega cestnega omrežja — razen tega pa obno-

vilji še 432 km drugih cest, ali 45% takšnih cest v Sloveniji. Predvideli so tudi obnovo neprimernih mostov in vrsto ukrepov za varnost prometa.

Za ceste v manj razvitih območjih naj bi po predlogu dolgoročnega razvoja cestnega omrežja v SR Sloveniji namenili kakih 28% vseh predvidenih izdatkov.

IZBO LJŠATI RODNOST
ZEMLJE

Med pomembne spodbude za uspešen razvoj manj razvitih

območij prištevajo gospodarstveniki tudi vlaganje v razvoj vodnega gospodarstva, zlasti pa še usposabljanje kmetijskih zemljišč za intenzivno kmetijsko proizvodnjo, saj je večji del slabo produktivnih zemljišč v Sloveniji prav na teh območjih. Ta zemljišča je treba ali osušiti ali namakati. Moderna tehnika osuševanja in namakanja zahteva tudi gradnjo večjih ali manjših vodnih rezervuarjev, ki ustvarjajo nove možnosti za razvoj turizma. Pri vsem tem je

potrebno posebej poudariti, da gre pri vodno-gospodarskih posegih za takšna zemeljska dela, ki bi z njimi lahko zaposlili tudi del odvečne delovne sile.

35.000 NOVIH DELOVNIH
MEST

Znano je, da živi na manj razvitih območjih — kljub močnemu trajnemu in sezonskemu odseljevanju zaradi agrarne prenaseljenosti ter pomanjkanja delovnih mest izven kmetijstva — veliko več ljudi, kot se jih doma lahko zaposli. Po približnih ocenah znašajo presežki delovne sile v kmetijstvu na teh območjih približno 8000 oseb. Razen tega je prijavljenih pri zavodih za zaposlovanje še kakih 3500 nezaposlenih. Tem presežkom delovne sile je treba prišteti še naravni prirastek prebivalstva, ki bo v obdobju 1971—1975 znašal kakih 24.000 oseb. Tako bomo morali v prihodnjem srednjeročnem obdobju za zaposlitev teh ljudi zagotoviti 35.500 novih delovnih mest.

Razpoložljiva delovna sila nedvomno pomeni prednost za razvoj manj razvitih območij. V zvezi s tem pa je treba tudi poudariti, da je kvalifikacijska struktura te delovne sile zelo neugodna, saj je že osip otrok v osnovnih šolah zelo visok. Tako je na primer v šolskem letu 1968/1969 znašal 50%, medtem ko je bil v SR Sloveniji približno 38%.

V našem nadaljnjem razvoju bi morali zaradi izboljšanja kvalifikacijske strukture zaposlenih na manj razvitih območjih predvsem doseči zmanjšanje osipa v osnovnih šolah in s tem omogočiti večje vključevanje mladine v nadaljnje šolanje. Razen tega bi bilo potrebno v večji meri kot doslej skrbeti tudi za dopolnjevanje znanja že zaposlenih in preostalega odraslega prebivalstva, saj se iz zaostalosti ni mogoče izkopati le z naložbami, ampak predvsem z znanjem.

Vsi omenjeni in drugi ukrepi bodo zahtevali precej denarja, ki pa ga v Sloveniji, ki jo razen naravnih lepot »krasi« tudi zastarela industrija, nimamo na pretek. Ne glede na obseg sredstev, ki so na voljo, pa bo potrebno dati prednost manj razvitim območjem, saj so pomoči najbolj potrebna. V. B.

GRADBINCI DELAJO
S POLNO PARO

Doma gradbena dejavnost naglo narašča — nazaduje pa na tujem ● Še večji razmah gradenj ovira predvsem pomanjkanje gradbenega materiala

Gospodarstveniki so izračunali, da je vrednost opravljenih gradbenih del v prvih petih mesecih letos za 48% večja kot v istem obdobju lani, številno efektivnih delovnih ur pa se je povečalo le za 18%. Gradbeništvo je torej v konjunkturi kot nobena druga panoga! Večina gradbenih podjetij ima že 60—80% sklenjenih pogodb od predvidenega letnega plana, nekatera pa imajo letošnje zmogljivosti že v celoti razprodane. Gradbena operativna ima veliko dela predvsem zaradi gradnje hitre ceste.

Za gradnjo stanovanj so v prvih petih mesecih letos sklenili pogodb v vrednosti 613,5 milijona dinarjev; lani v istem času pa le za 424,2 milijona dinarjev. Letos torej za 45% več.

Dejavnost slovenskih gradbenih podjetij na tujih tržiščih pa upada. V zahodnoevropskih državah, kjer so naša gradbena podjetja razmeroma močno zastopana, se je že ob koncu lanskega leta pojavila velika konkurenca. Vsekakor bo to že v bližnji prihodnosti terjalo proučitev možnosti za izboljšanje konkurenčnih sposobnosti gradbenih podjetij na inozemskih trgih.

Po podatkih za obdobje januar—marec 1969 je bilo v tujini zaposlenih 1533 gradbenih delavcev, v istem obdobju letos pa le še 1211 delavcev ali 21% manj!

Gradbena podjetja imajo v tujini zaposlene pretežno kvalificirane delavce. Posledica tega je pomanjkanje kvalificiranih delavcev na domačih gradbiščih. To se že odraža v slabi kakovosti gradbenih in obrtniških del. Težave v gradbeni operativi pa povzroča predvsem pomanjkanje gradbenega materiala. Primanjkuje cementa, betonskega in profilnega železa, patentne žice in kablov za prednapeti beton, polne opeke, lesa, radiatorjev, instalcijskih cevi, pocinkane pločevine, siporeksa, durisola, surovin za asfaltna dela in osnovnih materialov za montažerska dela. Osnovni vzrok vedno večjega pomanjkanja vseh vrst gradbenega materiala

je neusklajeno naraščanje njihove proizvodnje z naraščanjem gradbene dejavnosti. Industrija gradbenega materiala in železarne bodo morale povečati svojo proizvodnjo znatno bolj kot doslej, da bi zadovoljile vedno večje povpraševanje, ali pa bo treba količine gradbenega materiala, ki ga manjka, uvoziti.

V gradbeništvo imajo težave tudi pri nabavi domače in uvožene opreme. Razen tega, da je kvaliteta doma izdelanih strojev slaba, da so cene pretirane, dobavni roki pa predolgi, primanjkuje tudi rezervnih delov, zlasti za mehanizacijo, kupljeno v tujini.

Cene gradbenih storitev še vedno rastejo, zlasti v stanovanjski izgradnji, kjer se nismo razjasnili problemov glede soudeležbe investitorjev, občin, cen zemljišč, komunalnih dajatev in drugih.

Projektantske organizacije imajo največkrat na voljo pre-

kratke roke za izdelavo tehnične dokumentacije. Zaradi nagle izdelave je le-ta pomanjkljiva, zato med gradnjo odkrivajo napake, kar se negativno odraža v kvaliteti in ceni del. Pogosto prihaja do dragih napak pri gradnji investicijskih objektov kot tudi pri proizvodnji gradbenega materiala, ker mnogi projektanti, izvajalci del in proizvajalci gradbenega materiala ne poznajo veljavnih predpisov, normativov in standardov. Težave še povečuje veliko število pravilnikov in neurejenost predpisov na polju gradbeništva in projektiranja.

Vendar — konjunktura je tu, treba jo je izkoristiti, kdo bi gledal na »takšne malenkosti«.

A polna para, pod katero dela naše gradbeništvo, ne pomeni nič dobrega. Ventile, ki so zadrževali investicijsko rast, smo preveč odvili. Tako obsejne gradnje na kredit lahko rode samo inflacijo, nič drugega!

mesokombinat



perutnina.ptuj

Mesokombinat
Perutnina
Ptuj

JE SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VZREJO IN PREDELAVO PERUTNINE IN SODI ME DNAJVEČJE TOVRSTNE PROIZVAJALCE V DRŽAVI PRIPOROČA VAM SVOJE KVALITETNE PROIZVODE:

● VALILNA IN KONZUMNA JAJCA ● DAN STARE PIŠČANCE ● MOČNA KRMILA ● ZAKLANO PERUTNINO ● PERUTNINO V KOŠIH ● MESO IN MESNE IZDELKE ● DIVJAČINO

inles
OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA
KREDIT
ribnica

NOVOGORIŠKI »GOSPODARSKI« ČUDEŽ

Veliki uspehi majhne industrije

V šestih letih se je Nova Gorica med slovenskimi občinami glede stopnje razvitosti povzpela s 25. na 10. mesto. Po vzoru sosedov onstran meje tudi v novogoriški občini skrbno razvijajo tako imenovano majhno industrijo

Ali veste...

Doslej smo se na fiskovnih konferencah, ki jih občasno prireja predsednik novogoriške občine, skoraj vedno pogovarjali le o hitri cesti Šentilj-Nova Gorica. Tudi na zadnji konferenci smo se spet dotaknili ceste. »Nočemo biti na periferiji...« je dejal novogoriški župan Rudi Šimac. »V zadnjem času hočejo odriniti s prioritete spiska gradnjo odseka hitre ceste od Razdrtega do Nove Gorice, čeprav je bil o cesti sprejet zakon...«

Vendar je bila tokrat osnovna tema razgovora nadaljnji razvoj novogoriške občine in zlasti majhnih industrijskih podjetij.

Novogoriško gospodarstvo je kljub samorastniškemu razvoju doseglo visoko raven. Gospodarske organizacije v tej občini so imele lani že 1,9 milijarde N-dinarjev realizacije. Moč tega gospodarstva je že tolikšna, da se v načrtovanju prihodnosti lahko v marsičem zanaša na lastne sile. Samo v novogoriški občini dosežejo na leto od 150 do 160 milijonov N dinarjev akumulacije, ki služi predvsem nadaljnemu razvoju gospodarstva in občine nasploh. V naslednjih petih letih računajo, da bo novogoriško gospodarstvo akumuliralo blizu 900 milijonov N dinarjev.

Ob tolikšnih finančnih sredstvih pa prav gotovo ne bo posebnih ovir, da Novogoričani ne bi uresničili ambicioznih razvojnih programov občine. Se naprej bodo v razvoju občine vodilne že zdaj močne delovne or-

ganizacije, kot so tovarna pohištva »Meblo«, tovarna salonila in cementa v Anhovem, Iskrina tovarna avtoelektrike, »Vozila« Gorica in še nekatera druga. Ob teh »velikih« pa po vzoru Italijanov tudi v novogoriški občini razvijajo tako imenovano majhno industrijska podjetja ali kot tu na kratko pravijo »piccola« industrija. Teh nekaj podjetij — med njimi Goriške opekarne, podjetje za predelavo plastičnih mas Poligant v Volčji dragi in kmetijsko zadrugo — smo novinarji skupaj s predsednikom in drugimi predstavniki novogoriške občine tudi obiskali. Prostor nam žal ne dopušča, da bi na široko spregovorili o vseh teh delovnih organizacijah. Zato se bomo omejili le na zgoščen prikaz uspešnosti gospodarjenja v Goriških opekah in Poligantu, ki sta morda najbolj tipična predstavnika naglo razvijajoče »piccola« industrije.

GORIŠKE OPEKARNE: ŠESTINA SLOVENSKE PROIZVODNJE

Naš obisk v Goriških opekah v Biljah je bil izredno zanimiv in v marsičem presenetljiv. Spoznali smo lahko, da tudi v takšnih delovnih kolektivih, ki zaposlujejo po 100 ali največ 200 delavcev, prav tako nenehno skrbijo za modernizacijo, za organizacijo dela, skratka za vse tisto, kar je potrebno za dobro poslovanje.

Majhni delovni kolektivi težko dobijo kredite, saj so po navadi za banke nezanimivi. Zato je vse, kar naredijo, plod njihovih prizadevanj. Vsi ti kolektivi, med njimi tudi Goriške opekarne, predstavljajo prave samorastnike.

Tako nam je pripovedoval direktor Goriških opekarne tovarništvu Ciril Bavčar, ko nam je razkazoval enega najsodobnejših obratov pri nas za proizvodnjo opeke. »Proizvodnjo najrazličnejših opečnih izdelkov smo že tako modernizirali, da je fizičnega dela zelo malo. Praktično vse opravijo stroji,« je pojasnjeval direktor opekarne.

Kamorkoli smo se ozrli, sami novi stroji, vse je speljano na tekočih trakovih, vpeljali so paletizacijo in villičarji so glavno transportno nakladalno sredstvo. Tako je v obratu v Biljah. Goriške opekarne pa imajo še tri obrate: še enega v Biljah in dva obrata v Renčah.

MILAN GOVEKAR

»Štirideset kubikov gline predelamo na uro,« je nadaljeval direktor. »Letos pa računamo, da bomo proizvedli blizu 56 milijonov opečnih enot.«

To predstavlja nič manj kot šestino vse slovenske proizvodnje. Preostalih pet šestin opečnih izdelkov pa proizvede 24 slovenskih opekar.

Za modernizacijo obrata v Biljah so porabili blizu 7,5 milijona novih dinarjev, v pretežni večini lastnih sredstev.

Poslovanje Goriških opekar na je izjemno še v nečem:

»Glede na to, da smo ob meji in da je na italijanski strani industrija gradbenega materiala izredno močno razvita, saj v Furlaniji in Benečiji v 26 opekarah proizvedejo letno blizu 700 milijonov opečnih enot, moramo tudi mi, če hočemo ostati konkurenčni, cene svojim izdelkom zelo prilagoditi cenam na italijanski strani,« je pojasnjeval vodja komercialne Goriških opekar. »Z drugimi besedami povedano: zidak prodajamo po 38 par, medtem ko ga druge slovenske opekarne lahko prodajajo celo po 45 do 50 par. Pri takšnih cenah izgubimo letno najmanj 3 milijone novih dinarjev akumulacije. Toda tako mora biti, sicer ne bi prodali niti ene opeke.«

POLIGALANT: POPREČJE OSEBNIH DOHODKOV 1420 N-DIN

Iz majhne obrtniške delavnice je v Volčji dragi zrasla že prava tovarna za predelavo plastičnih mas. Da je to točno, smo se lahko prepričali iz pripovedi tehničnega vodje Petra Čebohlna in Ivana Kebra, sekretarja podjetja:

»Trenutno naša tovarna sestoji iz štirih obratov. V glavnem obratu proizvajamo najrazličnejšo embalažo, nato obrat brizgalnih strojev, obrat umetnih zob, kjer letno lahko proizvedemo 8 milijonov zob, in še obrat za proizvodnjo plastičnih rolet. Lani je znašal bruto dohodek že 24 milijonov N-dinarjev, k temu pa je kajpak treba prišteti še amortizacijo. In še en podatek, ki je zelo značilen za hitro rast našega blizu 200-članskega delovnega kolektiva: poprečni osebni dohodki so lani znašali že 1420 N-dinarjev na zaposlenega...«

V Poligantu že kujejo načrte za prihodnost. V kratkem nameravajo zgraditi nove proizvodne prostore s površino 1300 kvadratnih metrov. »Blizu 2 milijona N-dinarjev bomo investirali svojega denarja v te prostore. To nam veliko pomeni, saj bomo prvič lahko prišli do potrebnih skladišč,« je pripomnil sekretar podjetja Ivan Keber.

Toliko o teh dveh delovnih kolektivih. Za marsikoga nismo povedali nič novega, nič presenetljivega. Toda če dodamo, da je takšnih delovnih kolektivov v novogoriški občini nekaj deset in da nobeno ne posluje na robu rentabilnosti, kaj šele z izgubo, potem smo razvoja novogoriškega gospodarstva resnično lahko veseli.

MILAN ZIVKOVIČ

Gorenjski sejem odprt

Od 7. do 18. avgusta bo v Kranju Gorenjski sejem. K uspehom prejšnjih let so želeli letos dodati še nove razstavne prostore v Savskem logu, česar pa, žal, zaradi pomanjkanja sredstev ni bilo mogoče storiti. Zaradi tega pa sejem ne bo prav nič manj zanimiv. Prireditelji obljublajo, da bo sejem pester še bolj kot lani.

Letos sodeluje na Gorenjskem sejmu 375 razstavljalcev, od tega 314 domačih in 61 tujih. Od inozemskih razstavljalcev so najbolj zastopani Italijani — kar 28 jih je, 22 jih je iz Avstrije, 3 iz NDR, po dva pa iz Švedske, Danske in Svice ter po eden iz Japonske, Holandije in Liechtensteina.

Iz vsega tega je razvidno, da bo tudi letošnji sejem dosegel visoko raven tako po številu eksponatov kakor tudi po kvaliteti. Pestrost in zanimivost sejma pa dovoljuje predvidevanja, da se bo letos povečalo tudi število obiskovalcev. Mimogrede: lani je Gorenjski sejem obiskalo 185.000 ljudi, od tega kar 50.000 tujcev.

Letošnja sejemka prireditelj bo na treh razstaviščih: Razstavišče I — osnovna šola »Simon Jenko«. Tu bodo razstavljali in prodajali izdelke lesne in živilske industrije, opremo za gostinstvo, kmetijstvo in gospodinjstvo, usnjeno galanterijo, kozmetiko. Na zunanem razstaviščnem prostoru bo razstavljena lahka in težka kmetijska mehanizacija.

Razstavišče II — »Tekstilna šola«. Tu bo zastopana predvsem tekstilna industrija, konfekcija, pletenine, obuče itd. Posebno zanimiva bo razstava zmrzovalnikov za potrebe gostinstva in kmetijskih gospodinjstev. Na zunanem prostoru bodo razstavljena dvokolesa, mopedi, avtomobili, gradbeni stroji, kmetijska mehanizacija itd.

Razstavišče III — Delavski dom »Franca Vodopivca«. Obiskovalci si bodo tu lahko ogledali tekstil, izdelke elektroindustrije, plastiko, tehnično in gumarsko blago, peči za ogrevanje itd.

V območje sejmskih površin je potrebno šteti tudi avlo skupščine občine Kranj, kjer bo vsak dan velika mednarodna modna revija ter gostinski prostor. M. P.

Z GRENKOBO NA POT!

(Nadaljevanje s 1. strani)

zvišale temperaturo, je bil tako odložen za kasnejši čas. Banke, ki so hkrati dobile še nekatere olajšave — gre za predpise v zvezi z obvezno stopnjo njihove likvidnosti — naj bi torej v naslednjih dneh poiskale kakršnekoli možnosti za zbiranje sredstev, ki jih potrebujejo, da bi sredi tega meseca in pa prvega septembra, ko bodo podjetja izplačevala osebne dohodek, zagotovila denar vsaj »kritičnim« podjetjem. To pa pomeni, da bodo morale denar vzeti tam, kjer je, torej pri najboljših gospodarjih. Da bi to dosegle, se banke s svojimi partnerji že začenjajo sporazumevati o spremembah trenutno veljavnih kreditnih pogodb v tem smislu, da bi podjetja denar vrnila prej, kot pa jih obvezujejo pogodbe. Tako bi banke prišle do denarja, s katerim bodo tudi v prihodnje »gasile« najbolj kritične primere; omogočile naj bi torej izplačilo osebnih dohodkov v podjetjih, kjer bi sicer prišlo do težav in neljubih dogodkov, oziroma v podjetjih, ki nimajo likvidnih

sredstev, vendar pa so knjigovodsko aktivna.

Sprejem navedenega predpisa je ZIS utemeljeval z zahtevu, da je na vsak način treba umiriti porabo, medtem ko so številni poslanci in tudi guverner Narodne banke SFRJ menili, da po tej poti tega ne bomo dosegli, ampak da se bodo težave samo še stopnjevale. Kakor lahko vidimo, praksa potrjuje njihove napovedi, saj je predpis že bil »omiljen«, oziroma so odložili začetek njegovega izvajanja. Če pa je tako, je na mestu vprašanje, zakaj je bila potrebna takšna naglica, zakaj so si banke in gospodarske organizacije morale nakopati dodatno delo po »horuk metodi«? Problemom namreč zaradi sprejema navedenega predpisa ni nič manj, ampak smo jih samo preložili na prihodnje tedne in mesece, kot da bi jih tedaj laže razrešili.

Drugo k drugemu: Janezek zna, kar se je naučil. Če ZIS »vozi na lastno odgovornost«, ne da bi odgovarjal za posledice take vožnje, ni prav nič čudnega, če se po njem zgleduje tudi gospodarstvo.

MILAN GOVEKAR



MONTAŽNO PODJETJE

Elektrokovinar

PTUJ, ZADRUŽNI TRG 8

- montaža termoenergetskih naprav — izdelava in montaža jeklenih konstrukcij in rezervoarjev — vodovodne instalacije in centralna kurjava — elektroinstalacije jakega in šibkega toka — klimatske in ventilacijske naprave
- proizvodnja mikroelektričnih motorjev
- servisi: elektromehanika, radio in televizija, avtomehanika, ključavničarstvo, kleparstvo, vodovod in centralna kurjava

VSEM DELOVNIM LJUDEM ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE PTUJ!



Kreditna banka Ptuj

- opravlja kreditne, devizne, depozitne in vse druge bančne posle
- ugodno obrestuje dinarske in devizne naložbe
- nagrajuje vlagatelje in jih zavaruje za vse primere nezgod

VSEM DELOVNIM LJUDEM ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE PTUJ!

ZAKLJUČEK AKCIJE DE NA TEMO: KAKO SO LETOS V DELOVNIH ORGANIZACIJAH DELILI REGRESE ZA LETNE DOPUSTE

Nekateri vidijo le denar, ne pa namena

V prvi polovici maja smo začeli v našem tedniku s serijo člankov na temo, kako je v naših delovnih organizacijah letos z regresiranjem letih dopustov. Ob konkretnih primerih smo ugotovili marsikaj razveseljivega, medtem ko smo ponekod opazili, da nekateri vidijo v regresih le denar, ne pa namena. Več o ugotovitvah, do katerih smo prišli ob naših obiskih v ljubljanski Avtomontaži, koprskem Tomosu, medvoškem Colorju, mariborskem TAM, celjskem Ingradu, ljubljanskih osemletkah ter v številnih delovnih organizacijah na območju Obalnega sindikalnega sveta Koper, v današnjem prispevku.

Tako kot v minulih letih je tudi letošnje počitnice praksa pokazala, da sta skrb in politika regresiranja letnih dopustov v naših delovnih organizacijah zelo različna. S tem v zvezi so tudi podatki, ki govorijo o tem, koliko delavcev je svoj letni dopust preživelo kar doma oziroma koliko jih je odšlo vsaj za deset dni nekam na morje ali v hribe, zelo različni.

In v želji, da bi dobili vpogled v letošnjo prakso na področju regresiranja rednih letnih dopustov zaposlenih, smo obiskali številne delovne organizacije. Hoteli smo se na lastne oči prepričati, kaj so letos storili samoupravni organi, da bi omogočili svojim ljudem, posebno tistim, ki prejemajo konec meseca dokaj skromne kuverte, zaslužni in prepotrebni letni odih. Obenem smo želeli tudi odgovor na vprašanje, v kolikšni meri so slovenske delovne organizacije upoštevale priporočila sindikatov o regresiranju letnih dopustov.

Ze uvodoma naj povemo, da se je v primerjavi z lanskim letom kljub vsemu stvar le nekoliko premaknila naprej v korist delavcev z nizkimi osebnimi dohodki in da imajo v nekaterih delovnih organizacijah, kot na primer v celjskem Ingradu, že naravnost vzorne pravilnike o regresiranju letnih dopustov. Po drugi strani pa smo ugotovili, da se nekateri samoupravni organi v minulih letih niso tako rekoč ničesar naučili in da so tudi to pot ubrali linijo najmanjšega odpora. Seveda na škodo tistih, ki si s svojimi osebnimi dohodki ne morejo privoščiti na leto niti teden dni dopusta. In takih primerov na žalost ni tako malo.

Pa vendar, napredek je tu, čeprav majhen. Naraslo je število delovnih organizacij, ki so se potrudile, da so pravično razdelile sredstva, namenjena za letni odih zaposlenih. Skrbno

so izdelale lestvice, po kateri so razumljivo prejeli največ sredstev tisti, ki si brez regresa v nobenem primeru ne bi mogli privoščiti počitnic, in po drugi strani najmanj oni, ki si lahko privoščijo počitnice tudi brez tovrstne podpore.

Ni namreč bistveno, koliko sredstev so namenile posamezne delovne organizacije za regrese. Veliko pomembnejši je ključ, po katerem so kolektivni delili ta sredstva. In ni važno to, koliko je kdo dobil. Zanimivo oziroma bistveno je, če so imeli zares vsi delavci možnost, da so lahko vsaj delno izkoristili svoje proste dni v letu za resničen odih, brez katerega si le stežka zamišljamo visoko delovno storilnost, o kateri tako radi in tako pogosto razpravljamo.

Številne delovne organizacije so mislile pri regresih tudi na nezaposlene ožje svoje članov kolektiva. In prav je tako. Vse preveč je namreč primerov, ko regres, ki je namenjen posamezniku in ne tudi njegovim ožjim svojcem, ne izpolni poslanstva, pa čeprav je bil do deljen namensko. Mar ni tako? S tristo dinarji družina gotovo ne more na dopust. Lahko pa gre na primer za 1200 dinarjev oziroma ob politiki regresiranja, pri kateri so mislili samoupravni organi tudi na nezaposlene ožje svoje delavce.

Ob tem le droben primer. Gotovo bi soglašali, da postopa delovna organizacija, ki nudi tako svojim samskim delavcem kot tistim z veččlansko družino enako visoko pošojilo za nakup stanovanja — nepremišljeno in tudi nepravično. Skoraj isto velja za regresiranje rednih letnih dopustov. Medtem ko nekaterim tovrstna podpora sploh ni potrebna, je drugim, ki malo zaslužijo in imajo številno družino, nujno potrebna. Seveda, če želimo, da bo letni dopust pri vseh dosegel svoj namen.

Pri svojih obiskih v delovnih organizacijah smo nadalje opazili, da povsod tam, kjer si resnično prizadevajo, da bi se njihovi zaposleni vsaj enkrat na leto temeljito odpočili, vzorno skrbijo za svoje počitniške kapacitete in jih v nobenem primeru ne odtujujejo, temveč po možnosti širijo in jih dopolnjujejo z novimi.

Dejstvo je namreč, vsaj tako je običajno, da je dopust v lastnem počitniškem domu najcenejši...

Skratka ob svojih obiskih v delovnih organizacijah smo ugotovili, da je politika regresiranja rednih letnih dopustov še vedno na moč različna in odvisna predvsem od skupine ljudi, ki je sestavila predlog za delavski svet. Ugotovili smo številne spodsrljaje, ki so predvsem posledica linije najmanjšega odpora. Ob tem naj za primer omenimo le »uravnalovko« ali sklep: tistemu, ki zasluži več višji regres in obratno...

Vendar, med primeri, ki kažejo v določenem pogledu na neodgovorno reševanje tega problema, smo našli tudi na take delovne organizacije, ki bi lahko glede regresiranja letnega odih služile kot zgled vsem ostalim. Pa ne gre tu za primere, ko »ne vedo kam z denarjem«. Sploh ne. Gre za delovne organizacije, ki so ob razmeroma skromnih sredstvih postavile tak pravilnik delitve namenskih sredstev, ki je omogočil prav vsem, brez izjeme, prijetne počitnice.

Za primer naj omenimo celjski Ingrad.

Delavski svet se je v tej delovni organizaciji zedinil za naslednjo lestvico: če znaša povprečni osebni dohodek na člana družine do 200 dinarjev, znaša regres na člana družine 33 dinarjev na dan. Za dohodek od 200 do 250 dinarjev mesečno je regres 30 dinarjev dnevno, za dohodek od 250 do 300 dinarjev mesečno 25 dinarjev, za dohodek od 300 do 350 dinarjev mesečno 20 dinarjev, za večji povprečni mesečni dohodek na člana družine pa znaša regres 15 dinarjev dnevno. In ker znaša cena penziona v počitniških domovih Ingrada 33 dinarjev, pomeni, da imajo tisti delavci, ki zaslužijo najmanj, počitnice zastoj. Seveda to velja tudi za njihove ožje svoje.

A. ULAGA



ŠPORT OSVAJA DEKLETA TOPRA

Celjska tovarna perila TOPRA ni v minulih letih slovela po športnem udeleževanju zaposlenih. Šele v zadnjem času smo zabeležili v tem kolektivu tu in tam kakšno športno srečanje.

Letos pa so dekleta TOPRA resno prišla za delo in se dobro pripravila za občinsko prvenstvo. Tako so že v zimskih mesecih tekmovala na občinskem smučarskem prvenstvu na Celjski koči. Pozneje so se predstavile TOPRA udeležile tudi srečanj v namiznem tenisu in odbojki. Prvi nastopi so prinesli že prve uspehe, kar je vilo športnicam tudi voljo do nadaljnega dela. Tako so med drugim ustanovile svoj odbojarski klub. Na našem posnetku vidimo najboljšo ekipo TOPRA v odbojki, ki redno vodi na svojem igrišču pred svojo tovarno.

J. KUZMA

IX. DELAVSKE ŠPORTNE IGRE ZVEZE SINDIKATOV OBČIN ČAKOVEC, KOPRIVNICA, ORMOŽ, PTUJ, SLOVENSKA BISTRICA IN VARAŽDIN

Čakovec in Slovenska Bistrica

Medobčinske delavske športne igre, ki jih vsako leto organizirajo občinski sveti Zveze sindikatov občin Čakovec, Koprivnica, Ormož, Ptuj, Slovenska Bistrica in Varaždin, so za leto 1970 zaključene.

Tekmovanja so bila v keglanju, streljanju na glinaste golohe, v šahu, namiznem tenisu, streljanju z zračno puško in v spretnostni ocenjevalni vožnji avtomobilistov. Finalnih tekmovalcev, ki so bila v Čakovcu, Koprivnici, Ormožu, Ptuj, Slovenski Bistrici in v Varaždinu, se je udeležilo v 26 ekipah več kot 400 tekmovalcev iz delovnih kolektivov šestih sodelujočih občin. Poleg tega je bilo v Središču ob Dravi še tekmovanje v orientacijskem-patrolnem pohodu, ki so se ga udeležile ekipe rezervnih oficirjev šestih občin.

V tekmovalnih za prehodni pokal »Bratstva in prijateljstva«, ki ga podeljuje občinski sindikalni svet Ptuj, so zmagale ekipe Zveze sindikatov občine Čakovec, ki so osvojile največ točk, v letu 1969 pa so zmagale ekipe Zveze sindikatov občine Ptuj. Tako je Ptuj predal prehodni pokal Čakovcu.

Uvrstitev v tekmovalnih za prehodni pokal »Bratstva in prijateljstva« za leto 1970 je naslednja:

1. Čakovec	58 točk
2. Slovenska Bistrica	48 točk
3. Koprivnica	38 točk
4. Varaždin	36 točk
5. Ptuj	25 točk
6. Ormož	12 točk

V tekmovalnih za pokal prehrambene industrije »Podravka« iz Koprivnice so zmagale ekipe Zveze sindikatov občine Slovenska Bistrica, v letu 1969 pa so v tekmovalnih za pokal »1900-letnice mesta Ptuj« zmagale ekipe Zveze sindikatov občine Ptuj.

Uvrstitev v tekmovalnih za pokal »Podravke« iz Koprivnice je naslednja:

1. Slovenska Bistrica	49 točk
2. Čakovec	48 točk
3. Ptuj	35 točk
4. Varaždin	33 točk
5. Koprivnica	31 točk
6. Ormož	25 točk

Razveseljiva je visoka uvrstitev ekip Zveze sindikatov občine Slovenska Bistrica, ki so v zelo ostri konkurenci uspele poleg Čakovca osvojiti največ točk, kar jim je največje priznanje za skrbne priprave na tekmovalja. V tem letu pa športna sreča ni bila naklonjena ptujskim ekipam — lanskoletnemu prvaku, ki so se premalo resno pripravile na tekmovalja,

razen avtomobilistov, ki so dosegli drugo mesto.

Devete delavske športne igre so dosegle svoj namen. Sodeloval je širok krog delavcev iz neposredne proizvodnje, ki so v športnih tekmovaljih pokazali takšno vnemo in borbenost, kot je kažejo v proizvodnji — na svojem delovnem mestu. Cilj tekmovalnj ni bil samo zmaga, temveč v prvi vrsti srečanje delavcev šestih sodelujočih občin dveh bratskih republik, z željo, da bi še bolj utrdili prijateljske vezi delovnih ljudi.

V jeseni 1970 se bodo pričele X. jubilejne delavske športne igre v organizaciji občinskega sindikalnega sveta Slovenska Bistrica. Organizator si je zastavil cilj, da bi v tekmovalja vključili čim širši krog delavcev. Tekmovalja se bodo pričela v osnovnih organizacijah sindikata, sledila bodo tekmovalja v občinah med ekipami osnovnih organizacij sindikata, na katerih bodo iz vrst najboljših ekip in tekmovalcev sestavili ekipe Zveze sindikatov občin za tekmovalja na medobčinskih delavskih športnih igrah, ki bodo spomladi 1971 v Čakovcu, Koprivnici, Ormožu, Ptuj, Slovenski Bistrici in v Varaždinu.

F. B.

PODvodni ŠPORTI UTEGNEJO BITI ZELO NEVARNI

Več preventivne

Pred dnevi je žalostno odjeknila vest, da je utonil v valovih Jadrana Blaž Frič, ljubljenski slovenski športnik in oče dveh otrok. Blaž je izgubil svoje mlado življenje pri podvodnem ribolovu...

Zaskrbljujoče je, da se usodne nesreče pri podvodnih športih, še posebno pri ribolovu, razmeroma hitro vrstijo druga za drugo. V minulih dveh letih so namreč pretrgale globine našega morja življenja številnih športnikov, med njimi tudi zelo znanih tekmovalcev v podvodnem ribolovu.

Spomnimo se le tragične smrti pionirja podvodnega lova in izvrstnega športnika Bruna Hočevarja iz Pule. Tudi Bruno je izdihnil pod vodno gladino, v svetu, ki ga je tako zelo ljubil. Bil je večkratni državni

prvak v podvodnem ribolovu in imetnik številnih odličij z največjih mednarodnih tekm.

Skratka, nesreče pri podvodnem ribolovu se hitro vrstijo druga za drugo. Voda je neusmiljena do vseh, tudi do tistih ljudi, ki so v njej tako rekoč doma.

Zalostno, vendar resnično je, da se je uvrstil podvodni ribolov v zadnjem času med tiste športe, ki najbolj pogosto streejo po življenjih. In ob tem spoznavamo, da razmeroma še vedno zelo malo vemo o podvodnih športih z zdravstvenega vidika, da je prav na tem področju fiziologije in medicine še veliko neraziskanega.

To je bil tudi povod lanske letošnje in letošnjega posvetovanja oziroma zveznega simpozija o podvodnih aktivnostih z zdravstvenega vidika, ki sta ju organizirali Zdravstvena komisija Zveznega centra za podvodne aktivnosti in športno društvo »Meduza« iz Rovinja ter rovinjska Bolnišnica za kostno in sklepno tuberkulozo.

Z obeh posvetov povzemamo, da so lahko že majhne, pri vsakdanjem življenju »na suhem« povsem nepomembne in tudi neopazne poškodbe notra-

njih organov, usodne za človeka, ki se globoko potaplja in s tem izpostavlja visokemu tlaku.

Iz vsega tega sledi, da so nujni pogosti in temeljiti zdravniški pregledi vseh tistih, ki se ukvarjajo s podvodnimi športi. Pregledov razumljivo ne morejo opravljati splošni zdravniki, temveč specialisti, predvsem strokovnjaki za srce in ožilje ter ušesa, nos in grlo.

Ob tem ne pozabimo, da so lahko na primer poškodbe srednjega ušesa, ki se jih človek sploh ne zaveda, pri potapljanju smrtno nevarne in utegnejo postati usodne že pri borih treh metrih globine.

Torej: preventiva, preventiva, preventiva in znova preventiva!

Pa še to: kdor se hoče posvetiti podvodnemu ribolovu, mora biti v prvi vrsti izkušen plavalec. Poleg tega mora imeti sposobno, trenirano srce, v vodi se mora znati v vsaki situaciji. Obvladati mora dihanje in potapljanje in poleg tega biti pripravljen na vse, kar bi ga utegnile doleteti v vodi.

Mikavnosti in lepote podvodnega lova so namreč dejansko povezane s številnimi nevarnostmi. Gre predvsem za morske tokove, mraz, možnost, da nam poči bobnič in da nam voda zalije srednje uho, precejšnjo možnost omedlevice, posebno pri zaporednem globokem potapljanju, in še vrsto drugih nevarnosti, ki so jim nenehno izpostavljeni podvodni lovci.

IZREDNA PRILOŽNOSTI

volan ljubljana
kersnikova 6

vam nudi vozila NSU za dinarska in devizna sredstva

- NSU — 1200 C — 7.152 DM ali 26.950.— N-din — fco Sarajevo Rok dobave pri deviznem vplačilu — promptno, pri dinarskem 30—60 dni
- NSU — 1000 C — 6.476 DM ali 24.400.— N-din — fco Sarajevo Rok dobave pri deviznem vplačilu 30—45 dni, pri dinarskem 90—120 dni

Ne zamudite te priložnosti, ker je količina vozil omejena.

Vse informacije o nakupu dobite v našem prodajnem oddelku Ljubljana, Kersnikova 6, telefon 311-734.

VELEBLAGOVNICA



nama

- priporoča potrošnikom biter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, škofja Loka,

BLAGOVNICA NAMA, Kočevje



— Si slišal?
— Kaj?
— Da je Stefan zdržal do julija.
— Ni mogoče! Kako?
— Sposojal si je za plače.
— Kje vendar?
— Nekaj v Zagrebu, nekaj v Beogradu.
— Le kdo mu je dajal!? Saj vendar že vsa jugovina ve, da je suh ko poper.
— Ja, saj ni prosil sam. Slušalko je dvigal Tomaž.
— Tako? Ta pa tega, kot sem slišal, ne počne zastoj...
— Saj ni! Vsakič je potegnil po milijon in pol provizije!
— Pa je vsaj kaj pomagalo?
— Posebno ne! Le vse sku-

paj se je zavleko za nekaj mesecev. Da bo prišlo do tega, smo pa tako vsi vedeli. Boš kaj kupil?
— Kaj je potem res konec?

kaj kričali. Drugega pa ni bilo nič...
— Kje pa je zdaj?
— Janez ga je vzel k sebi za

nekakšen zakon o odgovornosti...
— Beži, beži. Tudi jaz sem nekaj slišal, ampak nobena juha se ne poje tako vroča, kot

ne znam stavka na pamet. Če pa hočeš, ti material lahko priskrbim.
— Ne, hvala, vprašal sem kar tako, za osebno uporabo in za vsak primer...
— Si v težavah?
— Niti ne! Ne vem, kako bi ti rekel. Pravzaprav ni razlogov za skrb ali bojazen. Veš, le inšpektor nekam preveč dolgo sedi pri meni. Pa še enega je včeraj pripeljal.
— Tako? Se je zanimal kaj zame?
— Posebno ne. Le ob ležaje se je spotaknil, v drugo pa ne!
— Dobro, da si mi povedal. Hvala, takoj bom rekel, naj to stvar uredijo; prav gotovo ga

**PODOBE
NAŠEGA
ČASA**

bo tudi k meni zaneslo, če je tako. Na svidenje!
— Na svidenje in lepo pospravi!
— Brez skrbi, na svidenje in še enkrat hvala!
VINKO BLATNIK

ZA VSAK PRIMER

— Ja, razprodajajo! Najprej so bagerje in kamione, zdaj pa žerjave...
— Kdo? Stefan?
— Ne Stefan, prisilni!
— So ga kaj privijali?
— Dva, trije delavci so hodili okrog uprave s koli in ne-

komercialnega. Tudi Miha se je zanimal zanj.
— Roka roko umije! Navsezadnje: kdo pa je dandanes brez greha, ne?!
— Res, kdo! Še dobro, da je še pravočasno zaprl trgovino. Nekaj se sliši, da pripravljajo

se skuha. Zaenkrat prelevajo šele načela; kje so še členi!
— Kaj pa piše v gradivu?
— Da je treba okrepiti vesplošna družbena prizadevanja pri poglobljanju individualne, kolektivne in družbene odgovornosti ali nekaj podobnega,



Vroče je. Še dobro da imajo v bifeju vedno hladno pivo



Na travi med bifejem in morjem je prav prijetno. Če ti je vroče, imaš dve možnosti.

Tam, kjer so včasih piskale lokomotive

Slovenski železničarji so poleti doma v Rovinju. Kar tisoč jih je naenkrat na počitnicah v svojem letovišču. V lesenih hišicah v borovem gozdičku in v nekdanjih stavbah postajnega poslopja. Vsako poletje na obali, ki je tam zraven, in vse naokrog je živahno kot v mravljišču.

Bili so prvi počitničarji, ki so se utaborili v Rovinju. Železničarji namreč. Že pred 24 leti, leta 1946 so »Šiskarji« postavili na stranski tir rovinjske železniške postaje pet odpisanih vagonov prvega in drugega razreda. Postavili so zasilno kuhinjo in letovali. S seboj so prinesli rjuhe, hrano, posode. Zene so kuhale, možje hodili na trg. Piskanje vlakov jih ni motilo, tudi saje in dim ne. Še bolj jim je temnilo kožo istrsko sonce.

V naslednjih letih so se še razširili. V borovem gozdičku nad postajo so spomladaj postavili dvajset lesenitnih hišic in jih v jeseni spet podrli. Vsako leto je bilo več hišic. Tudi postajna poslopja: delavnico, kurilniško lopo, skladišča so počasi preurejali v prostore za nove letovišarje.

Pred tremi leti so ugotovili, da je dvajset kilometrov dolga proga od Kanfanara do Rovinja

nerentabilna in so jo ukinili. Železniška postaja z vsemi poslopji je postala letovišče. Skladišče so preuredili v jedilnico za 300 gostov, pa še 26 postelj za osebje so uredili na podstrešju. Kjer so včasih obračali lokomotive, je zdaj plesišče. Železniška proga, ki so jo zgradili še Avstrijci in jo potem uporabljali tudi Italijani, še vedno stoji. Podrli bi jo že, pa menda ne vedo, čigava je. Toda tračnice še vedno stojijo, železničarje na dopustu to prav nič ne moti, še posebno, ker ni dima in saje.

»Danes imamo prostora za 986 gostov,« je povedal upravnik letovišča tov. Ciril Adam, nek-

danji dolgoletni šef železniške postaje v Zidanem mostu. »Vso sezono imamo polno; glavna dva meseca so aktivni železničarji, septembra naši upokojeenci, v predsezoni pa radi zahajajo k nam dijaki, ki so na šolskih izletih. Pri nas se počeni letuje. Železničarji plačajo 22 din na dan. Od tega dobijo 15 din na dan od svojega podjetja, tako da plačajo zase in za svoje družinske člane le po 7 din dnevno. Nekateri, tisti s številnejšimi družinami, letujejo celo brezplačno. Redki so od 16.000, kolikor nas je železničarjev v Sloveniji, ki še niso bili v Rovinju,« je ponovno povedal tov. Adam.



Železniško letovišče v Rovinju je najstarejše in največje.



Bolj prijetno je zvečer, toda tudi dan je treba preživeti.



Prijetno je zaspiti na soncu, le kaj bo ponoči.



»Ho-ruk«. Kako je prijetno.



Tudi najmlajši se radi ohladijo v vodi, čeprav ne morejo v »globoko« brez spremstva.

Od letošnjega poletja dalje je otok Korčula s svojimi številnimi kristalno čistimi zalivi in edinstvenim podnebnjem še bolj pristopen motoriziranim turistom.

Se lani ni bilo enostavno priti z avtomobilom na Korčulo, ki ima sicer veliko cest, od tega kar precej asfaltiranih, čeprav ozkih in vijugastih. Tedaj se je bilo potrebno poslužiti kar dveh trajektov ali pa izredno dragega ladijskega prevoza. In kdor je imel srečo s trajektom v Pločah, s katerim se je prepeljal na Pelješac, je moral potlej nemalokrat čakati celo noč, da je ujel v Orebiču drugi trajekt za Korčulo.

Skratka, potovanje na Korčulo je bilo povezano s tolikšnimi težavami, da so se številni domači in tuji turisti raje odpovedali počitnicam, pa čeprav so vedeli, da tu velja privatna soba manj kot deset dinarjev, da je sploh vse veliko bolj poceni kot na celini, počitnice pa prijetnejše.

Kot rečeno, od letos je pot na Korčulo enostavnejša in veliko krajša. Iz Zaostroga vas popelje velik trajekt v dobrih dveh urah naravnost na Korčulo, v vasico Prigradico. Trajekt je poceni. Za prevoz avtomobila morate odšteti približno 50 do 60 dinarjev. Cena je odvisna pač od težine voza. Na trajektu pa je razen bazena vse, kar je potrebno za prijetno potovanje.

Ko ste v Prigradici, vas loči od Vele Luke le še 11,5 km lepe asfaltne ceste. Speljana je med dišečimi borovimi gozdovi, vinogradi in nešteti oljkami...

DOLGA POT NA KORČULO SE IZPLAČA

Slovenski počitniški dom Ožbalt leži na zahodni obali Korčule ob veloluškem zalivu, le nekaj minut iz mesta. Dom je last slovenskih elektrogospodarskih podjetij, vendar je odprtega tipa.

Počitnice na Korčuli

Obiskali smo počitniški dom Ožbalt v Veli Luki, dom elektrogospodarskih podjetij Slovenije, ki je odprtega tipa

Kdor je že preživel svoj dopust pod streho tega počitniškega doma, se bo rad pohvalil, da se mu je dolga pot na Korčulo obrestovala.

Čeprav sem bil sam letos že tretjič v Veli Luki na počitnicah, sem bil tokrat prvič gost v Ožbaltu. Ze celodnevno oskrbo s sobo vred sem moral odšteti kot zunanji gost 37 dinarjev na dan.

»Za člane elektrogospodarskih podjetij so počitnice v našem domu seveda bolj poceni...« mi je pripovedoval Ivan Prizmič, upravnik počitniškega doma Ožbalt. »Najcenejše so pri nas počitnice na pomlad ali na jesen. Takrat velja polni penzion komaj 25 dinarjev dnevno. Pred glavno sezono in tik po glavni sezoni pa je penzion za 2 dinarja dražji. Torej, v vsakem primeru so počitnice za člane elektrogospodarskih podjetij v Veli Luki zares poceni...«

»Seveda podjetja regresirajo dom?« sem prekinil upravnika Prizmiča, ki vodi počitniški dom Ožbalt od prvega dneva dalje. »Tako je. Vendar ne za zunanje goste. Dom je namreč odprtega tipa in če kapacitete niso povsem izkoriščene, so postelje in vse naše usluge na voljo tudi drugim interesentom.«

S Prizmičem sva se hladila v prijetni senca vrta počitniškega doma. Iz razgovora sem povzel, da so cene uslug v Počitniškem domu Ožbalt dostopne tudi ljudem, ki nimajo ničesar skupnega z elektrogospodarstvom Slovenije.

In sploh niso oduške! Inozemce velja na primer polni penzion od 27,50 pa tja do 46,75 dinarja! Odvisno pač od časa, ki si ga izberejo za letni dopust.

»Na račun dostopnih cen je dom odprt skoraj šest mesecev na leto...« je nadaljeval Ivan Prizmič. »Ob tem naj dodam, da dom ne posluje z izgubo, saj celo uspešno polni amortizacijski sklad...«

ZE PRIHODNJE LETO TUDI AVTOCAMP

Zanimiva je knjiga vtisov, ki je v domu nenehno na voljo gostom. Iz nje razberem, da je velika večina zares zadovoljna z uslugami doma Ožbalt. Zadovoljni so tudi razvajeni inozemci. V počitniški dom slovenskih elektrogospodarskih podjetij prihajajo namreč na počitnice turisti od vsepovsod: iz Italije, Francije, Nemčije, Avstrije, Češke, Amerike itd., itd.

»In koliko gostov se bo v letošnjem letu zvrstilo pod streho vašega doma?« sem pozneje vprašal Prizmiča.

»Najprej naj povem, da imamo v samem domu le 50 postelj in še nekaj pomožnih ležišč za otroke. Kljub temu lahko hkrati nudimo vso potrebno oskrbo več kot 200 gostom, saj vsako leto najamemo tudi privatne sobe. Tako torej kapacitete doma niso majhne. Lani smo imeli 15.500 nočitev, od tega skoraj polovico tujih gostov. Letošnji plan predvideva 13.000 nočitev, po vsej verjetnosti pa ga bomo presegl...«

Če so bili predstavniki slovenskih elektrogospodarskih podjetij še pred desetimi leti v dvomih, ali je sploh smotrna gradnja počitniškega doma 700 kilometrov daleč od Slovenije, se je kaj kmalu izkazalo, da je bila njihova odločitev pametna. Počitniški dom Ožbalt v Veli Luki je presegel pričakovanja. Zato so se v Veli Luki oziroma v elektrogospodarskih podjetjih Slovenije tudi odločili, da bodo dom še izpopolnili. Tako bo imelo slovensko letovišče v Veli Luki že prihodnje leto med drugim tudi svoje parkirne prostore in svoj avtocamp za kakih 40 avtomobilov in šotorov.

A. ULAGA